

**2008. AASTA
TÖÖKESKKONNA ÜLEVAADE**

Märts 2009

Sissejuhatus

Muudatustest Tööinspektsioonis aastal 2008

Tööinspektsiooni 2007-2008 aasta strateegilisteks eesmärkideks oli tõsta järelevalve mõjusust, alustada laiema teavitus- ja nõustamistegevusega ning ühtlustada ja tõhustada organisatsiooni toimimist.

Nende eesmärkide saavutamiseks valmistati 2007. aastal ette TI struktuurireformi, mis rakendus alates 1. 02. 2008. Organisatsiooni tõhususe ja ühetaolise toimimise parandamiseks korraldati TI tegevus ümber 14 kohaliku inspektsiooni asemel 4 piirkondliku inspektsioonina. Teavitustegevuse paremaks korraldamiseks moodustati TI keskuses teabeosakond ja värvati kohalikesse inspektsioonidesse teabespetsialistid.

Nõustamistegevuse tõhustamiseks avati 02.01.2008 Tööinspektsiooni üleriigiline juristi infotelefon.

Järelevalve mõjusamaks muutmiseks suurendati järelevalve mahtu ja täpsustati külastatavate ettevõtete valiku kriteeriume. Uute põhimõtete alusel koostatud järelevalve valim teeb läbilõike kõigi tegevusalade ettevõtetest arvestades ka iga tegevusala ettevõtete ja töötajate koguarvu. Tegevusala riskitaseme hindamisel arvestatakse valimi moodustamisel ka tööõnnetuste, kutsehaiguste ja tööst põhjustatud haigustega.

2008. aastal jätkati traditsiooniliste üleriigiliste sihtkontrollidega ja kohalike sihtkontrollidega.

Töökeskkond 2008. aastal

Eesti töökeskkonna olukorda 2008. aastal saab hinnata üldjoontes sarnaseks varasemate aastatega, kuid töösuhete ja töövaidluste osas muutus olukord aasta viimases kvartalis oluliselt. Töösuhete osas tõusis nõusolekute ja kooskõlastuste taotlemine osalisele tööajale või osaliselt tasustatavale puhkusele lubamise osas võrreldes 2007.a **4,5 korda** ning taotlused töölepingute kollektiivseks lõpetamiseks **2 korda**. Märkimisväärselt kasvas töövaidluste arv, võrreldes 2007.a - **57%**.

Töökeskkonna üheks indikaatoriks on tööõnnetuste arv. Võrreldes 2007. aastaga on registreeritud **tööõnnetuste arv kasvanud 9%**, kuid kasvu põhjuseks on peamiselt tõhusam kergetest tööõnnetustest teatamine ning ka sellistest õnnetustest, millega ei kaasnenud töövõimetuspäevi.

Raskete tööõnnetuste arv vähenes aastaga **-13,2%** ning surmaga lõppenud tööõnnetusi toimus 2008. aastal sama palju, kui aastal 2007.a - 21.

100 000 töötaja kohta on tööõnnetuste suhtarv 2008.a mõnevõrra kasvanud, 2008.a - 618, 2007.a - 568. Statistikaameti andmetel oli 2008.a vanuses 15-74. aastat tööga hõivatuid kokku 656 500.

Lähtuvalt Tööinspektsiooni eesmärgist tagada tõhusam järelevalve võimalikult paljude erinevate ettevõtete üle, on kasvanud ka külastatud ettevõtete arv, võrreldes 2007.a 4% ehk 188 ettevõtte võrra. Kuna 2008.a oli töösuhete osas suurem osakaal kooskõlastuste ning nõusolekute taotluste menetlemisel ning töötajate ja tööandjate nõustamisel, siis ei olnud töösuhete kontrollimine ettevõtetes prioriteediks.

Tegevusvaldkondadest külastati 2008.a enim ehitusettevõtteid 1198 korral e. 18% ning jae- ja hulgikaubanduse ettevõtteid 975 korral e. 14% külastustest. Suurema tähelepanu all olid veel veonduse ja laondusega tegelevad ettevõtted, mida külastati 552 korral e. 8% ning metallitööstuse ettevõtted, mida külastati 497 korral e. 7% külastustest.

2008.a läbiviidud üleriigiliste sihtkontrollideks olid:

- Raskuste käsitsi teisaldamine ehituse ja kaubandussektoris.
- Bioloogilise ohuteguri sihtkontroll
- Riskianalüüsi kvaliteedi hindamine

Kohalike inspeksioonide poolt valitud sihtkontrolli teemadeks olid:

- Ehitusplatside sihtkontroll – Lõuna-Eesti ettevõtetes
- Ilusalongide sihtkontroll – Lõuna-Eesti ettevõtetes
- Kuvariga töötajate sihtkontroll – Tallinna ja Harjumaa ning Ida- ja Lääne-Virumaa ettevõtetes
- Ööklubide sihtkontroll – Tallinnas ja Harjumaal
- Ida- ja Lääne-Virumaa ettevõtetes - töövahendi vastavus tööohutusnõuetele, ohumärguanded töökeskkonnas, isikukaitsevahendite kasutamine, väljastamine, juhendamine ja tööolme ja töötajate tervisekontrolli läbiviimine.

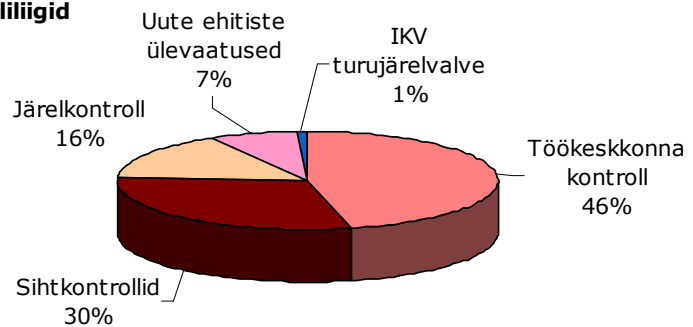
Töötervishoid ja tööohutus

Töötervishoiu ja tööohutuse järelvalve

Töötervishoiu ja tööohutuse (TTOS) järelvalve käigus kontrolliti 2008.a kokku 4201 ettevõtet, kus viidi läbi:

- 2351 töökeskkonna kontrolli;
- 1498 sihtkontrolli;
- 809 järelkontrolli;
- 379 uue ehitise ülevaatus;
- 37 isikukaitsevahendite turujärelevalepõhist kontrolli.

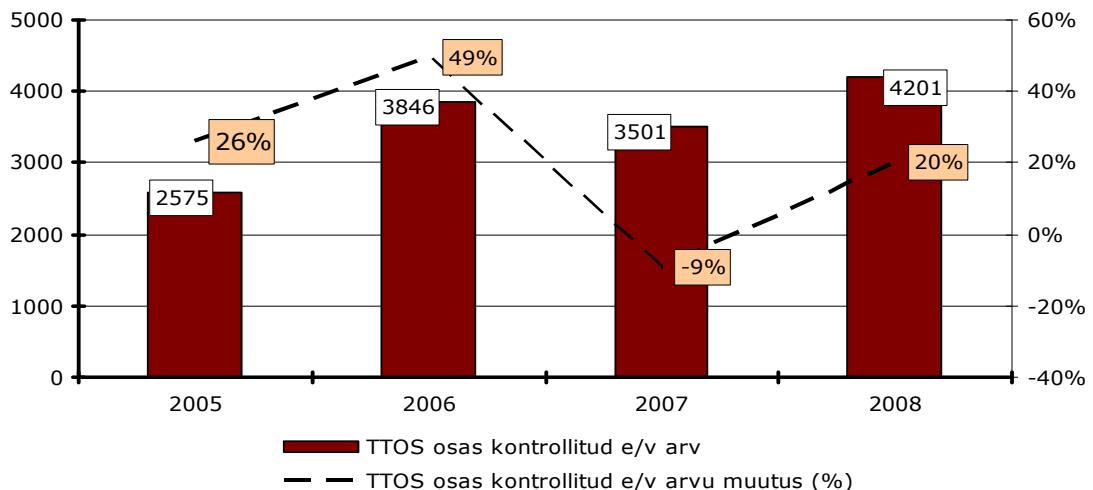
Kontrolliliigid

Joonis 1

Järelevaade erinevate ettevõtete üle suurenes võrreldes 2007.a **20% ehk 700 ettevõtte võrra**. Esmakordselt võeti töötervishoiu ja tööohutuse järelvalve korraldamisel aluseks järelvalve valim, mis koostati arvestades riske tegevusvaldkondades, sh tööõnnetuste, kutsehaiguste ning tööst põhjustatud haigestumiste arve.

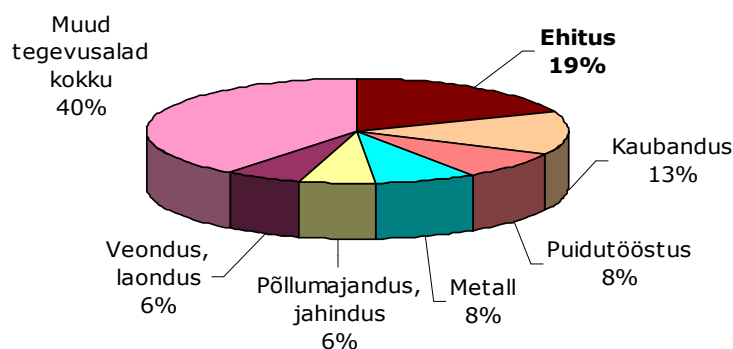
Töötervishoiu ja tööohutuse kontrolliga haaratud ettevõtete arv (muutus võrreldes möödunud aastaga)

Joonis 2

Järelevalve valimi alusel oli eesmärgiks kogu kontrollimiste arvust viia läbi töökeskkonna kontrolle 20% ehitusettevõtetes, 13% kaubandusettevõtetes 10% puidutööstustes, 9% metallitööstustes ning väiksemas matus muudes tegevusvaldkondades.

Töökeskkonna kontrollid tegevusvaldkondades

Joonis 3

Töökeskkonna kontrolle viidi läbi 2351 ettevõttes ehk 46% kontrollimistest. Enimkontrollitud tegevusvaldkondadeks olid vastavalt eesmärgile ehitus ning kaubandussektor ning muude tegevusvaldkondade kontrollimine vastas üldjoontes valimis etteantud proportsioonile.

Sihtkontrollide läbiviimiseks külastati kokku 1497 ettevõtet, ülevaade tulemustest on toodud eraldi käesoleva ülevaate lõpus. Sihtkontrolle viidi läbi ka kaebuste lahendamiseks.

Kaebuse alusel viidi läbi 2% külastusi. Enim tehti kaebuse põhjal külastusi jae- ja hulgikaubanduse ning ehitusettevõtetes.

Järelkontrolle viidi aasta jooksul läbi 809 korral. Järelkontrollide osakaal kogu kontrollimistest on võrreldes 2007.a tõusnud 16%-ni nii nagu planeeritud (2007.a - 13%). Järelkontrolli käigus antud hinnangute alusel paranes töökeskkond ettevõtetes oluliselt. Keskmiselt 95% ettevõtetes parandati töökeskkonda vastavalt inspektori poolt tehtud ettepanekutele. Näiteks kõikides ettevõtetes, kus esines plahvatusoht, võeti selle maandamiseks kasutusele abinõud. Enamikus ettevõtetes paranes olukord valgustusega, tehti korda liikumisteed, korrastati olmeruumid jne. 95% ettevõtetest korraldas töötajate väljaõppe ja juhendamise, 97% ettevõtetes vaadati üle esmaabi andmisega seotud tegevused. Enim tekkis raskusi ettevõtetel nt bioloogiliste ning psühholoogiliste ohutegurite vähendamisega, vibratsiooni vältimise ning sundasendis tehtava töö ümberkorraldamisega, mida tuvastati ligikaudu 10% järelkontrolliga haaratud ettevõtetest.

Tööõnnetuste uurimine oli külastuse põhjuseks sagedamini metallitööstuse, ehituse, puidutööstuse ning kaubandusettevõtetes. Kutsehaigestumisi uuriti sagedamini metallitööstuse, tekstiili- ning toiduainetööstuse ettevõtetes.

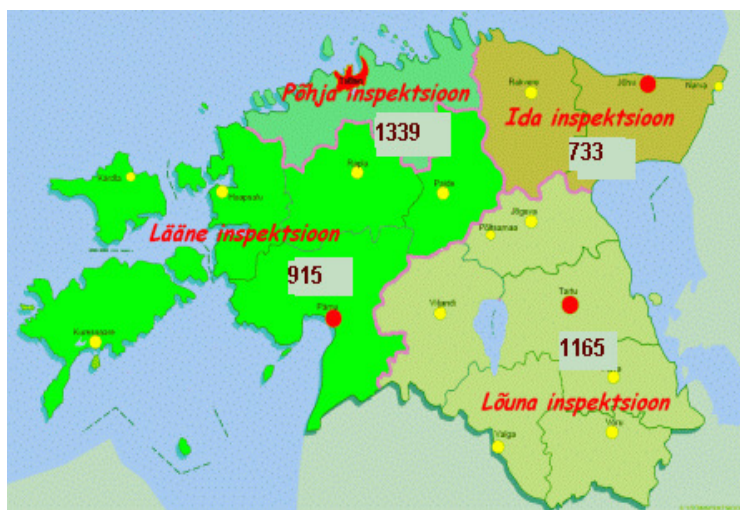
Kohalike inspeksioonide lõikes teostati töötervishoiu ja tööohutuse järelevalvet järgmises matus:

Põhja inspeksiooni tööinspektori kontrollisid Tallinnas ja Harjumaal kokku 1339 erinevat ettevõtet, mis moodustas 32% 2008.a kontrollitud ettevõtetest (2007.a - 1019, ehk 29%).

Lõuna inspeksiooni tööpiirkonnas teostati kokku 1165 ettevõtte kontrolli ehk 28% 2008.a kontrollitud ettevõtetest;

Lääne inspeksiooni tööpiirkonnas kontrolliti 915 ettevõtet ehk 22% kontrollitud ettevõtetest;

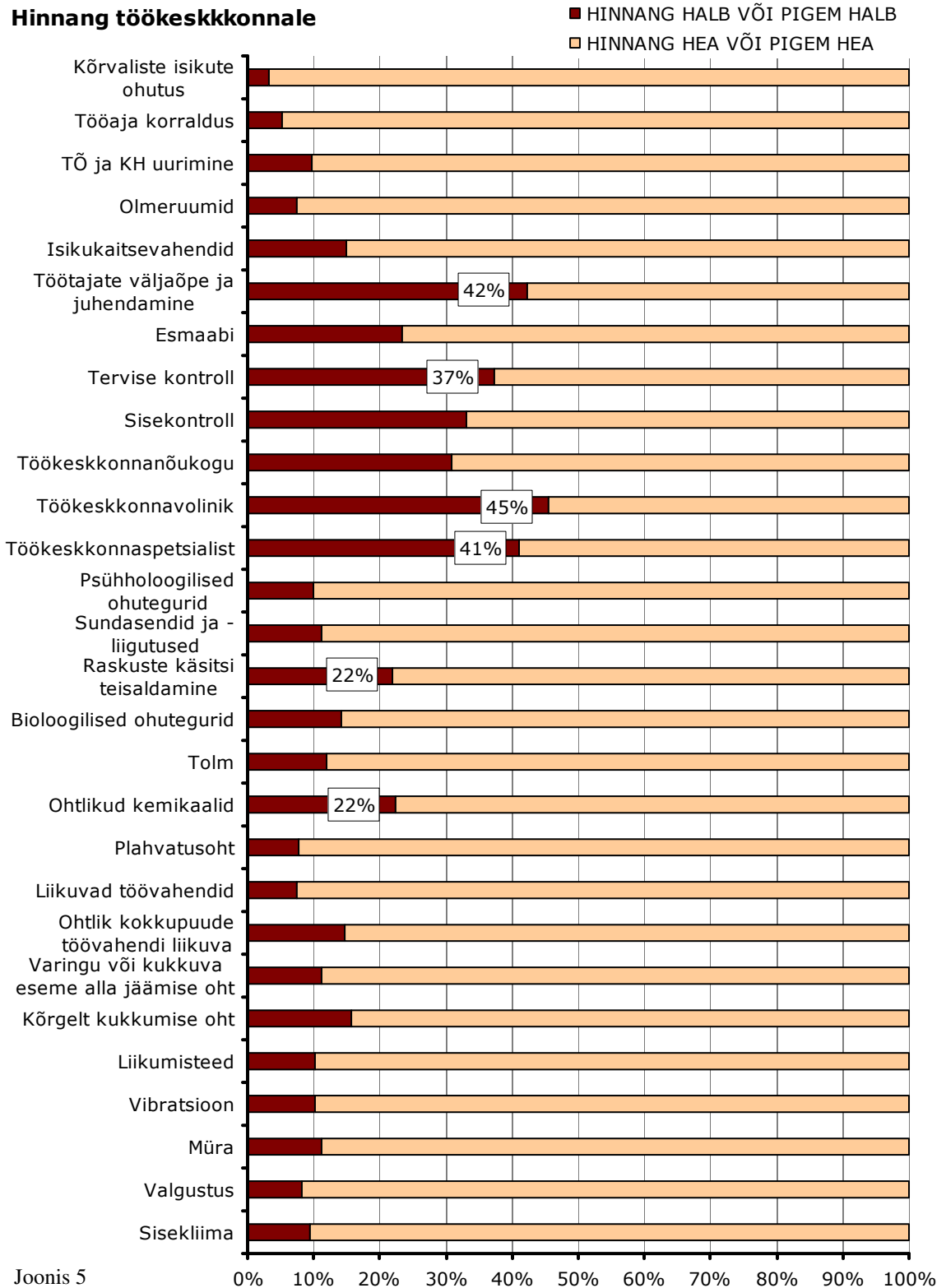
Ida inspeksiooni tööpiirkonnas (Ida- ja Lääne-Virumaa ettevõtted) 733 ettevõtet Joonis 4 ehk 18% kontrollitud ettevõtetest.

Töökeskkonna kontrolli käigus koostati kokku 2299 töökeskkonna hinnangulehte. Hinnangulehe alusel hinnati 28 erinevat töökeskkonna näitajat. Kõiki tegureid üldiselt arvestades hindasid inspektorid töökeskkonda heaks 34% juhtudel, pigem heaks 48%, pigem halvaks 12% ning halvaks 5% juhtudel.

Järelokrolli käigus vastavalt heaks 42%, pigem heaks 53%, pigem halvaks 5% ning halvaks 1%.

Alloleval joonisel on toodud hinnangud ettevõtetele, kus antud tegureid hinnati töökeskkonna kontrolli läbiviimisel. Arvestatud ei ole ettevõtteid, kus tegevus ei olnud nõutud või ohutegureid ei esinenud.

Nagu jooniselt 7 näha, on tööinspektorite poolt enim halvaks või pigem halvaks hinnatud töökeskkonnavolinike valimist - 45% ettevõtetes, kus volinik peaks olema valitud ei ole seda tehtud, samuti oli paljudes ettevõtetes määramata töökeskkonnaspetsialist. Põhjuseks võib lugeda ka asjaolu, et suuremas osas hinnati just neid ettevõtteid, kus inspektor varem käinud ei ole. Üheks halvemaks näitajaks oli veel töötajate väljaõpe ja juhendamine, mis oli läbiviimata 42% hinnatud ettevõtetest. Head ei ole hinnatud ka raskuste käsitsi teisaldamise ning ohtlike kemikaalidega töötamisele.

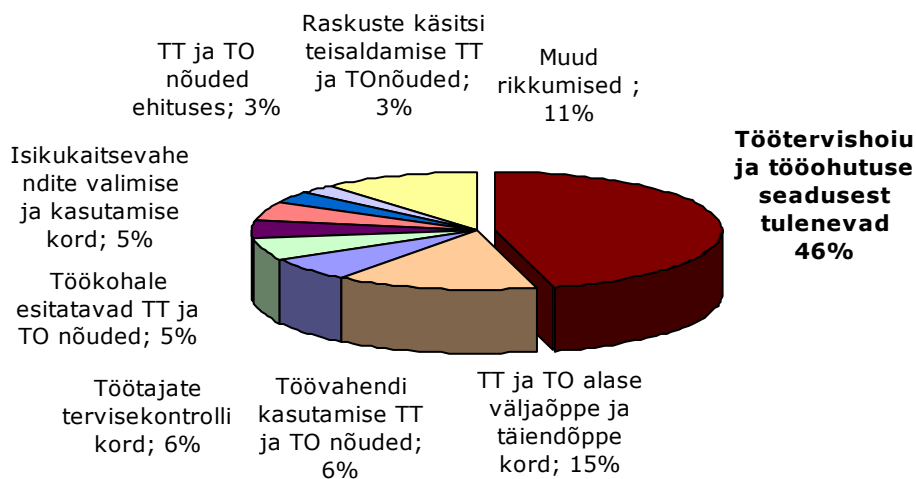
Ohuteguritest, mida tööinspektorid hindasid halvaks või pigem halvaks, olid riskianalüüsis kirjeldatud keskmiselt 20% ettevõtetest. Keskmiselt 11% ettevõtetest olid tegevuskavas kirjeldanud ka kuidas ohutegureid maandada. Näiteks ennetustegevus müra maandamiseks, mida inspektorid hindasid 167 ettevõttes halvaks või pigem halvaks, oli riskianalüüsis kirjas neist 47 ettevõttes, millest omakorda 36 ettevõtet olid koostanud ka tegevuskava müra vähendamiseks. Ometigi ei olnud ettevõtteid realselt müra vähendamiseks midagi ette võtnud.

Heaks võis Eesti töökeskkonnas lugeda kõrvaliste isikute ohutuse tagamist - 97% hinnatud ettevõtetes ning tööaja korraldust - 95% hinnatud ettevõtete. Rahule võib jääda ka tegevusega, mis on seotud liikuvate töövahenditega ning plahvatusohu ennetamisega.

Kui aastal 2007 hinnati kõige vähem esinevaks ohuteguriks ettevõtetes plahvatusohtu, siis nii oli see ka 2008.a. Ettevõtetes, kus selline ohutegur esines, oli oht maandatud 92% ettevõtetes (2007.a - 90% ettevõtetest).

Rikkumisi erinevate õigusaktide suhtes tuvastati järelevalve käigus kokku 10 530, millest 30% fikseeriti ettekirjutustes, kokku koostati 1504 ettekirjutust (2007.a vastavalt 12 176 rikkumist, millest 65% fikseeriti ettekirjutustes, kokku koostati 3139 ettekirjutust). Maakonniti fikseeriti enim rikkumisi Tallinna ja Harjumaal ettevõtetes - 31% rikkumistest, Ida-Virumaa ettevõtetes - 18% ning Tartumaa ettevõtetes 12% rikkumistest. Võrreldes varasemate aastatega on nii rikkumiste kui ettekirjutuste arv vähenenud. Ettekirjutuste arvu vähenemise peamiseks põhjuseks on rikkumiste fikseerimine kontrollaktides ning seega on rikkumine kõrvaldatud kontrollakti alusel. Ettekirjutus koostati tõsisemate rikkumiste ning kontrollakti alusel nõuete mittetäitmise korral.

Töötervishoiu ja tööohutusosalased rikkumised

Joonis 6

Töötervishoiu ja tööohutuse seadusest tulenevalt olid sagedamini esinevaks rikkumiseks jätkuvalt riskianalüüsi puudumine ettevõtetes, mida fikseeriti kokku 1206 ettevõttes, millest 424 Tallinnas ja Harjumaal, 205 Ida-Virumaal ning 154 Tartumaa ettevõtetes. Ohutusjuhendid puudusid 756 juhul, 38% rikkumistest tuvastati Tallinna ja Harjumaal ettevõtetes. Läänemaal ning Viljandimaal ohutusjuhendite puudumist üheski ettevõttes ei tuvastatud.

Töötervishoiu ja tööohutusosalase väljaõppe ja täiendõppe korra nõuetest lähtuvalt tuvastati 824 juhul, et ettevõtetes ei ole läbi viidud töötajate esmast või täiendjuhendamist (8% rikkumistest). 37% sellisest rikkumisest tuvastati Tallinnas ja Harjumaal ning 21% Ida-Virumaal.

Töövahendi kasutamise töetervishoiu ja tööohutuse nõuetest lähtuvalt tuvastati enim, et töövahendite ohutust tagavad seadised ei vasta nõuetele, sellist rikkumist tuvastati enim Lääne-Virumaa ning Järvamaa ettevõtetes.

Töötajate tervisekontrolli korra nõuetest lähtuvalt puudusid enim Ida-Virumaa ning Tallinna ja Harjumaa ettevõtetes töötajate tervisekontrolli suunamise nimekirjad ning tervisekontroll ei ole nõuetekohaselt läbi viidud.

Inspeksioonide tööpiirkondade lõikes koostati enim ettekirjutusi Ida- ja Lääne-Virumaa ettevõtetele 569 korral, Lõuna-Eesti ettevõtetele 379 korral, Tallinna ja Harjumaa ettevõtetele 362 korral ning Lääne-Eesti ettevõtetele 194 korral.

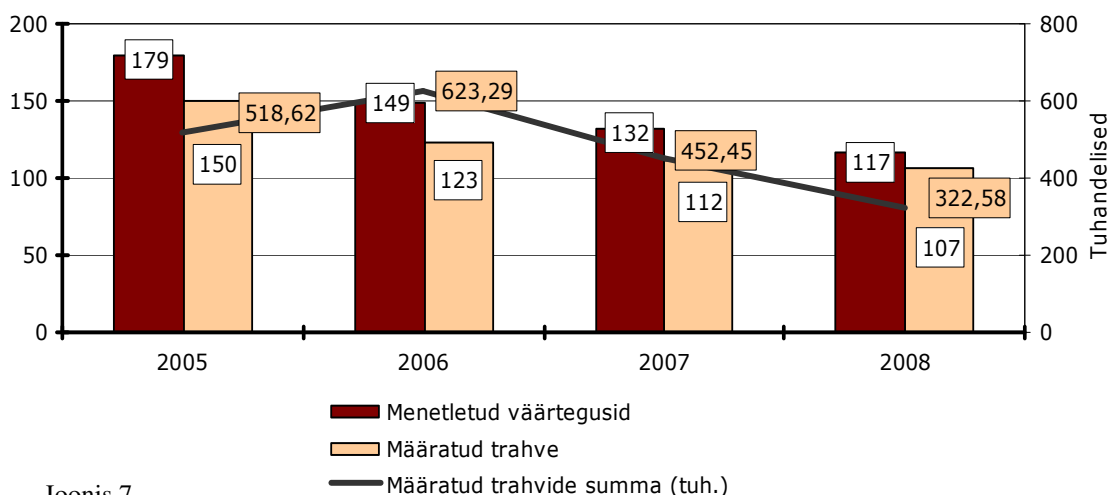
Sunnirahaga hoiatati nõuete täitmata jätmise eest kokku 381 korral, summas 1 549 500 krooni. Täitmisele pöörati sunniraha 9 korral summas 63 000 krooni.

Võrreldes varasemate aastatega on sunniraha hoiatuste arv mõnevõrra kasvanud, kuid täitmisele pööramise vajadus oluliselt vähenenud (2007.a - 20 korral ning 2006.a - 40 korral).

Väärteoasju menetleti kokku 117 korral. Trahve määrati kokku 107 korral summas 322 580 krooni. Sealhulgas füüsilistele isikutele 29 korral summas 40 480 krooni ning juriidilistele isikutele 78 korral, summas 282 100 krooni. Sealhulgas tööõnnetuste ja kutsehaigestumiste uurimise tulemusena määrati trahve juriidilistele isikutele 67 korral summas 262 500 krooni ning füüsilistele isikutele 9 korral summas 9780 krooni.

Võrreldes 2007.aastaga on nii väärtegude arv kui määratud trahvide arv vähenenud.

Väärteomenetlused, trahvid

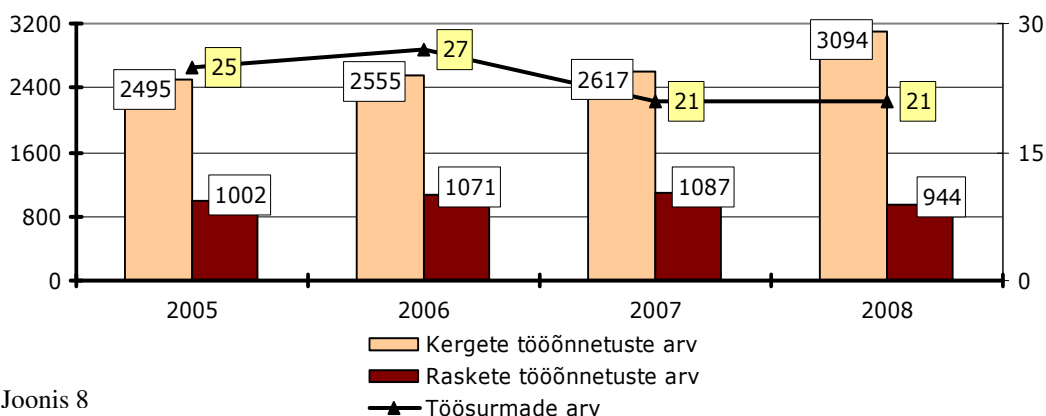

Joonis 7

Tööõnnetused

Tööinspeksioonis registreeriti 2008.a kokku **4835** teadet õnnetusjuhtumite kohta, millest 648 e. 13,4% ei osutunud tööõnnetuseks, **58** e. 1,2% juhtumi puhul ei olnud võimalik asjaolusid välja selgitada. Tööõnnetustena registreeriti **4059 juhtumit** (2007.a - 3725).

Tööõnnetused 2005-2008

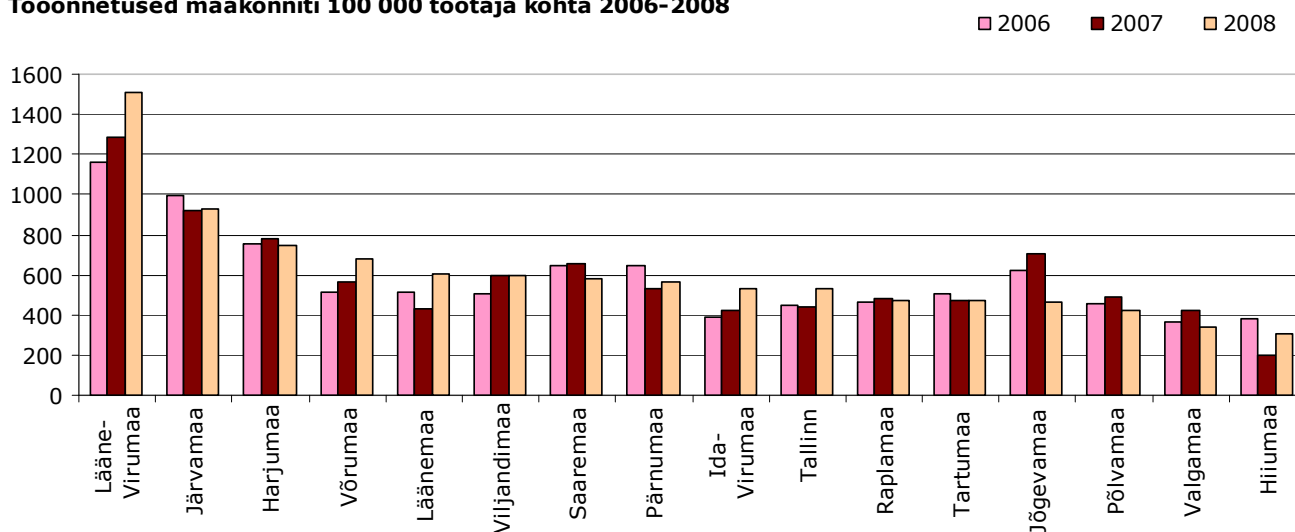
Joonis 8

Tervisekahjustuse raskusastme lõikes registreeriti raske kehavigastusega tööõnnetusi 944, kerge kehavigastusega tööõnnetusi 3094 ning 21 töösurma. Võrreldes 2007.a kasvas tööõnnetuste arv **9%** ehk **334** tööõnnetuse võrra.

Tööõnnetuste suhtarv 100 000 töötaja kohta on seotud 15-74.aastaste tööga hõivatute arvuga maakonnas ning tegevusvaldkonnas. 2008.a andmete põhjal registreeriti 2008.a 100 000 töötaja kohta 618 tööõnnetust, millest kergeid tööõnnetusi 471, raskeid tööõnnetusi 144 ning surmaga lõppenud tööõnnetusi 3 (2007.a vastavalt - kergeid 399, raskeid 166 ning surmaga lõppenud 3). Seega on 100 000 töötaja kohta kergete tööõnnetuste osakaal tõusnud, raskete tööõnnetuste osakaal mõnevõrra langenud ning surmaga lõppenud tööõnnetuste osakaal on jäänud samaks.

Maakonniti registreeriti tööõnnetusi 100 000 töötaja kohta jätkuvalt enim Lääne-Virumaal. Lääne-Virumaa registreeritud tööõnnetuste arvu iseloomustab väga heal tasemel tööõnnetustest teatamine arstide ja tööandjate poolt. Tööõnnetustest teatamise head taset iseloomustab eriti teatamine kergetest tööõnnetusest, kuna just nendest tööõnnetustest teatatakse teistes maakondades oluliselt vähem.

Tööõnnetused maakonniti 100 000 töötaja kohta 2006-2008

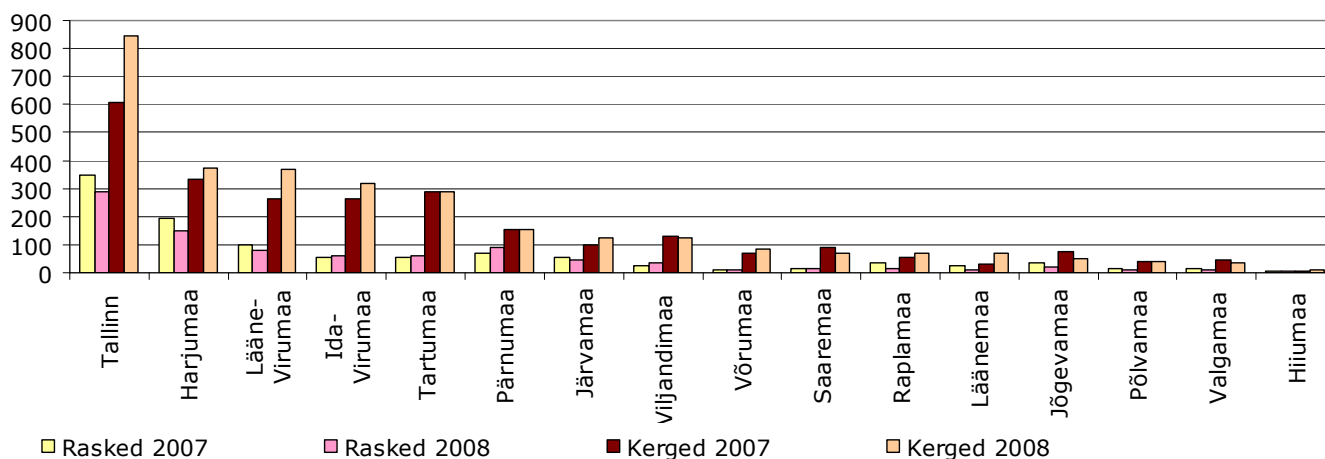
Joonis 9

Võrreldes aastaga 2007 on tööõnnetuste arv 100 000 töötaja kohta enim kasvanud Lääne- ja Hiiumaal ning enim vähenenud Jõgevamaal. Jõgevamaal on vähenenud nii kerged kui rasked tööõnnetused.

Absoluutarvudes kasvas tööõnnetuste arv enim Tallinnas ning Lääne-Virumaal. Tallinnas kasvas kergete tööõnnetuste arv 239 tööõnnetuse võrra, kuid samas rasked tööõnnetused vähenesid 58 võrra. Lääne-Virumaal registreeriti samuti 101 kerget tööõnnetust rohkem ning 23 rasket tööõnnetust vähem kui aastal 2007.

Kogu tööõnnetuste raskusastme osakaalu 2008.a iseloomustabki kergete tööõnnetuste arvu kasv ning raskete tööõnnetuste vähenemine.

Registreeritud kerged ja rasked tööõnnetused maakonniti 2007-2008

Joonis 10

Väljaspool Eesti Vabariiki toimunud tööõnnetusi registreeriti 118, millest 71 olid kerged, 44 rasked ning 3 surmaga lõppenud tööõnnetust.

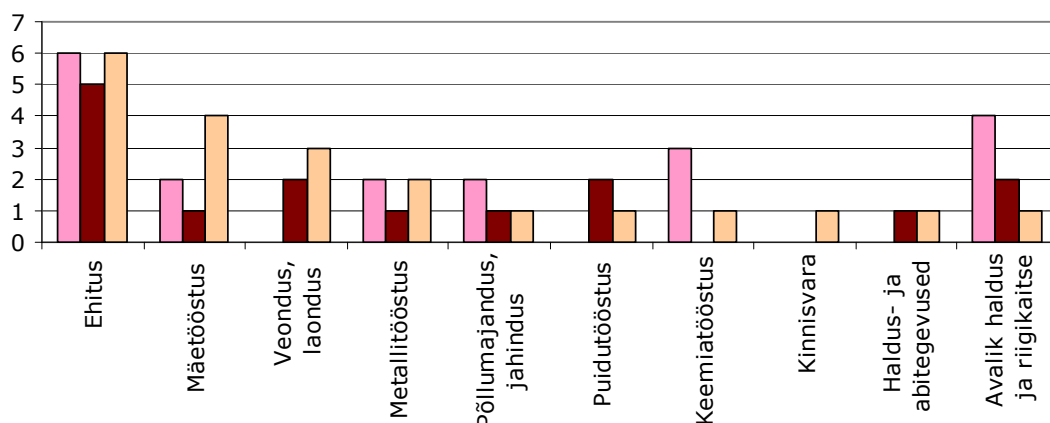
Enim väljaspool Eestit toimunud õnnetustest leidis aset Soome Vabariigis - 52, väljaspool EL riike - 33 ning Rootsis - 7 tööõnnetust. Eesti töötajatega rohkem kui üks tööõnnetust toimus veel Saksamaal, Prantsusmaal, Lätis, Poolas, Norras ning Belgias. Soomes toimunud tööõnnetustest enamik olid seotud ehitussektoriga. Väljaspool EL riike toimunud tööõnnetustest 70% registreeriti riigikaitse sektori rahuvalvajatega, teine õnnetuserohkem tegevusvaldkond oli transpordisektor. Eesti töötaja surmaga lõppes 2 tööõnnetust Soomes ning 1 Afganistanis.

Surmaga lõppenud tööõnnetusi registreeriti kokku 21 (2007.a - 21; 2006.a - 27).

Tegevuspiirkonna järgi registreeriti surmaga lõppenud tööõnnetusi Ida-Virumaal - 6, Lääne-Virumaal - 4, Tallinnas 3 ning Pärnus 2, Harjumaal, Põlvamaal, Raplamaal - 1 ning väljaspool Eestit 3. Töökeskkond, kus toimus enim surmaga lõppenud tööõnnetusi olid kaevandus, ehitusplatsid ning tootmishooned. Kaks tööõnnetust toimus liikluses.

Põhjustena on tööinspektorid sagedamini välja toonud töökeskkonna sisekontrolli puudumist, tööohutusnõuete rikkumist töötaja enda poolt või töökoha või töövahendi mittevastavust tööohutusnõuetele. Kahe tööõnnetuse puhul oli põhjuseks lisaks tööohutusnõuete rikkumist kaastöötaja poolt. Ühe tööõnnetuse põhjustas puudulikku väljaõpet ja juhendamine ning isikukaitsevahendite mittekasutamine. Kaks surmaga lõppenud tööõnnetust toimus liikluses, kus ühel juhul oli tegemist liikluseeskirja rikkumisega töötaja poolt ning teisel juhul teise liikleja poolt.

Surmaga lõppenud tööõnnetused tegevusvaldkondades 2006 2007 2008

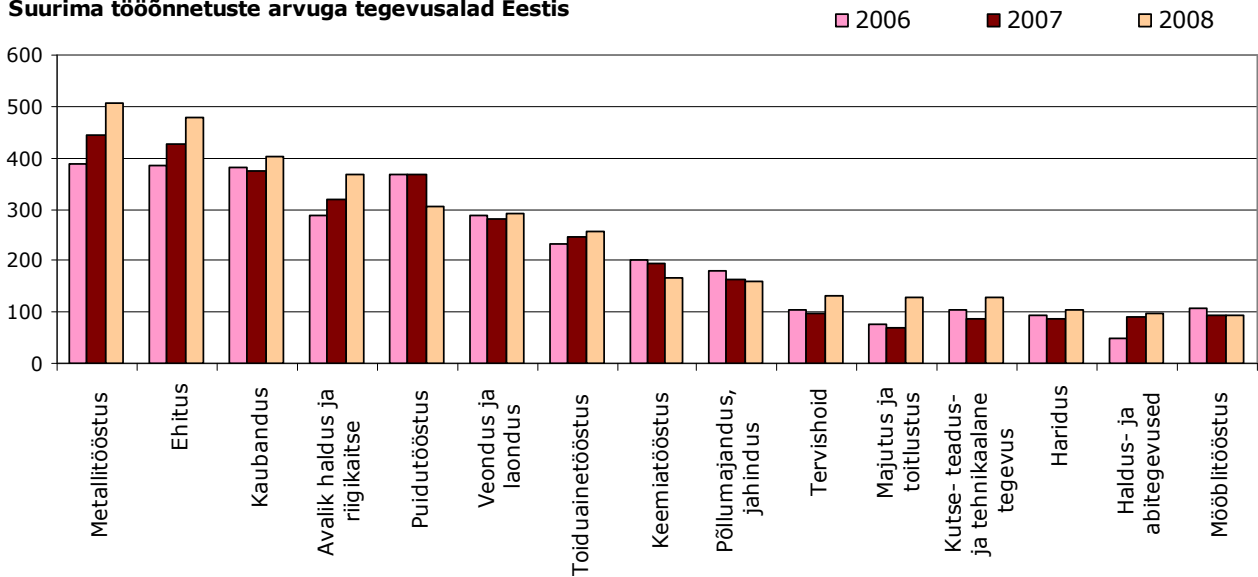

Joonis 11

Tegevusalade lõikes registreeriti Eestis esmakordselt enim tööõnnetusi töötleva tööstuse sektorist **metallitööstuse, masinate ja elektriseadmete tootmise** valdkonnas **506** (võrreldes 2007.a +62) ning **ehituses 479** (võrreldes 2007.a +52). Lisaks on suurima tööõnnetuste arvuga valdkonnad Eestis jae- ja hulgikaubandus 402 tööõnnetust (võrreldes 2007.a +27) ning avaliku haldus 367 tööõnnetust (võrreldes 2007.a +47).

Võrreldes aastaga 2007 kasvas tööõnnetuste arv enim metallitööstuses +62, seda nii kerge kui raskete tööõnnetuste võrra; majutuse ja toitlustusega tegelevates ettevõtetes +59, kus registreeriti rohkem kergeid tööõnnetusi ning avaliku halduse ja riigikaitse sektoris +47, kus registreeriti samuti rohkem just kergeid tööõnnetusi. Vähenes õnnetuste arv enim puidutööstuses -65, keemiatööstuses -28 ning tekstiilitööstuses -24 tööõnnetuse võrra.

Suurima tööõnnetuste arvuga tegevusalad Eestis

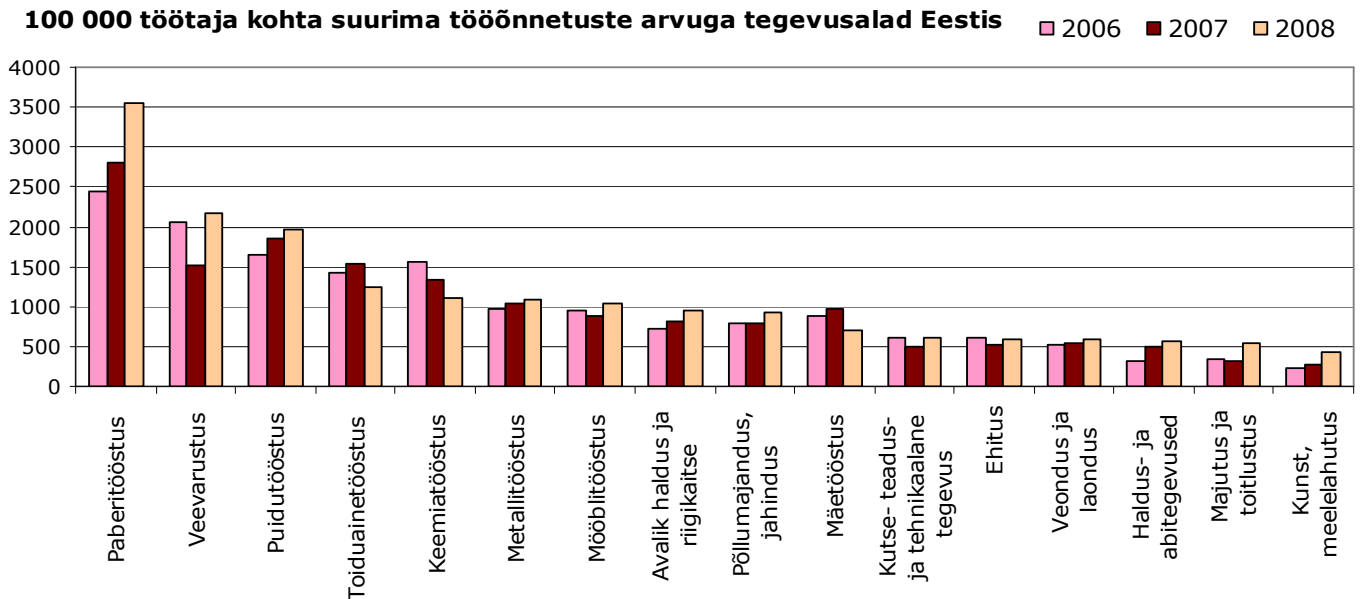
Joonis 12

Masked töõnnetused vähenesid enim puidutööstuses -51 e. 44%, ehituses -36 e. 22% ning veonduse ja laonduse valdkonnas -23 e. 21%. Seega on masked töõnnetused vähenenud just viimastel aastatel suurema tähelepanu all olnud valdkondades, mis on hea näitaja ka töökeskkonna paranemisel neis ohtlikes valdkondades.

100 000 töõtaja kohta registreeriti töõnnetusi enim töõtleva tööstuse harudest **paberitööstuses** (3556), **veevarustusega** tegelevates ettevõtetes (2174) ning töõtleva tööstuse harudest **puidutööstuses** (1961). Paberitööstuse ning veevarustusega tegelevate ettevõtete suur õnnetuste arv 100 000 töõtaja kohta on tingitud selles valdkonnas hõivatute arvu vähesusest. Paberitööstus ei ole möödunud aastatel nii suure suhtarvuga 100 000 töõtaja kohta olnud, kuna eelnevalt on selle tegevusvaldkonnaga koos arvestatud ka trükkitööstuses toimunud töõnnetusi ning trükkitööstuse töõtajaid. Alates EMTAK 2008 kasutuselevõttust trükkitööstust paberitööstuse juures ei arvestata, seega on märgatavalt tõusnud ka suhtarv 100 000 töõtaja kohta selles sektoris. Seega mõjutab iga toimunud töõnnetus väikese tegevusvaldkonna suhtarvu märgatavalt rohkem, kui suurtes valdkondades.

Võrreldes 2007.a on 100 000 töõtaja kohta töõnnetuste arv kasvanud pea kõigis tegevusvaldkondades. Vähenenud on vaid mäetööstuses, töõtleva tööstuse harudest - toiduainete ja jookide tootmises, keemiatööstuses ning tekstiilitööstuses ja metsamajanduse tegevusalas.

100 000 töõtaja kohta suurima töõnnetuste arvuga tegevusalad Eestis

Joonis 13

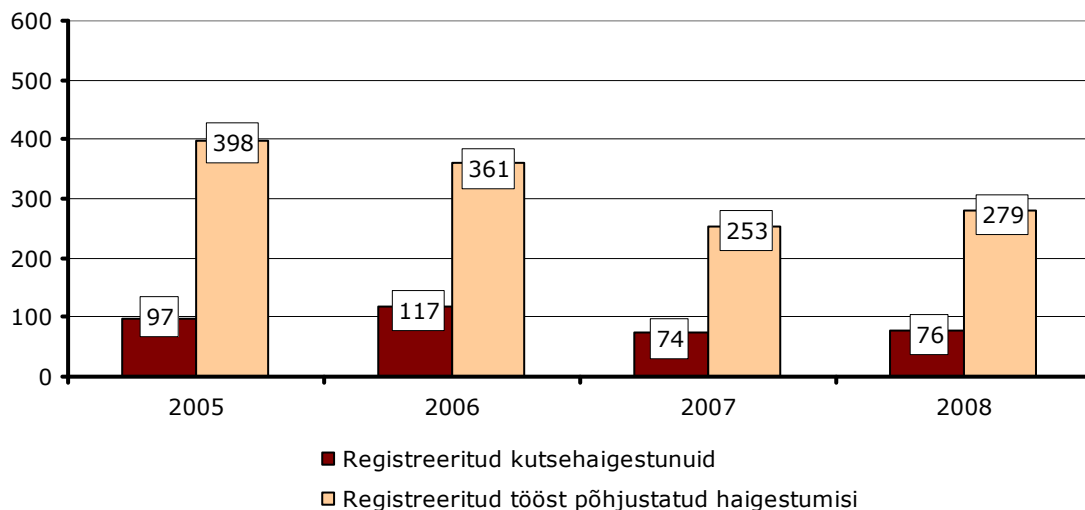
Tööõnnetuste peamisteks põhjusteks laekunud raportite põhjal selgub, et tööandjad peavad ettevõttes toimunud tööõnnetuste põhjusteks 44% juhtudel - muid põhjuseid, mida ei osata kuidagi määratleda ning teine sagedasem põhjus, 31% juhtudest, et tegemist oli töötaja poolse ohutusnõuete rikkumisega. Samas on märgata, et tööandjate poolne põhjuste selgitamine on paranenud. Küll oluliselt vähem, kuid siiski on jõudnud ka tööandjad järeldusele, et tööõnnetuse võis põhjustada töötajate puudulik väljaõpe ja juhendamine või isikukaitsevahendite mittekasutamine või puudumine. Mõnel üksikul juhul on tööandja tööõnnetuse põhjuseks märkinud ka töötaja üleväsimuse.

Tööinspektorite poolt uuritud raskete tööõnnetuste uurimiskokkuvõtete põhjal on tööõnnetuste peamisteks põhjusteks lisaks tööohutusnõuete rikkumisele töötaja poolt 17% juhtudest töötajate puudulik väljaõpe ja juhendamine, 16% juhtudest puudulik töökeskkonna sisekontroll ning 15% juhtudest töövahendite mittevastavus tööohutusnõuetele.

Kutsehaigused ja tööst põhjustatud haigestumised

2008.a registreeriti Tööinspeksioonis 76 kutsehaigestumise (KH) juhtumit. Enam kui pooltel kutsehaigestest diagnoositi rohkem kui üks kutsehaigus, seega diagnoose kokku pandi 166. Teateid tööst põhjustatud haigestumiste (TPH) kohta registreeriti 279, millest erinevaid tööst põhjustatud haigestumisi diagnoositi kokku 394. KH diagnoositakse Eestis töökeskkonna olukorraga võrreldes ebaproportsionaalselt vähe.

Registreeritud kutsehaigeid ja tööst põhjustatud haigestunuid

Joonis 14

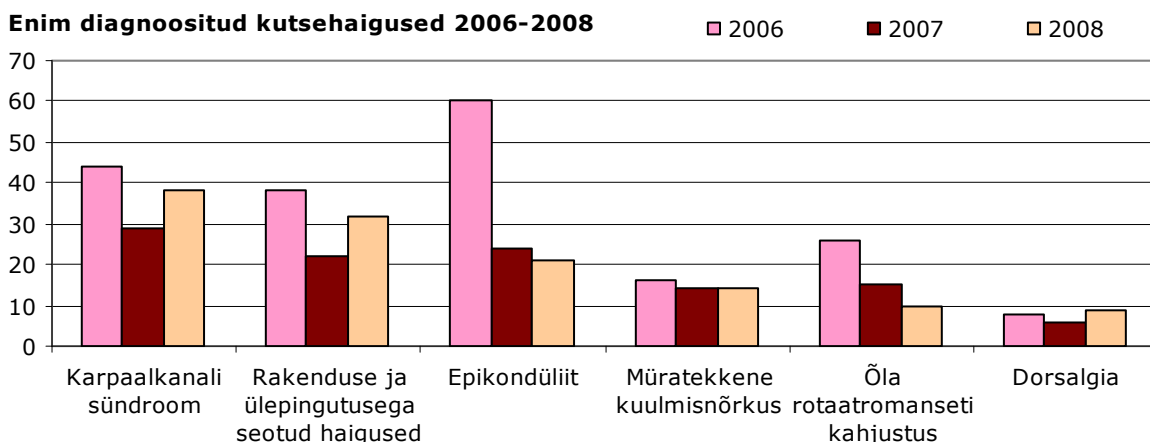
Vanuselisel on kutsehaiguseid enim e. 57% diagnoositud 45-54 aastastel, 32% vanuses 55-64 ning 4% vanuses 35-44 aastat. Kolmel juhul on kutsehaigus diagnoositud ka noorematel töötajatel, kes on alla 35 vanused. KH diagnoositi 2008.a 29 meessoost ning 47 naissoost isikul.

TPH diagnoositi samuti enim 45-54 aastastel töötajatel ehk 45% haigestunutest, 31% - 55-64 aastastel ning 19% - 35-44 aastastel. Võrreldes 2007.a on 35-44 aastaste haigestunute arv tõusnud 41%. Kahel juhul on tööst põhjustatud haigestumine diagnoositud nooremal kui 24 aastasel töötajal. TPH diagnoositi 134 meessoost ning 146 naissoost töötajal.

Ametigruppide lõikes diagnoositi 30% kutsehaigestest seadmete- ja masinate operaatoritel, kellest enim oli farmi- ja metsatööseadmete-, maaparandus- ja teetöö masinatejuhte ning veoautojuhte. Teine suurem grupp oli oskus- ja käsitöölised (21%), kellest enim oli liha- ja kalatöötajaid, õmblejaid, keevitajaid, elektrikuid.

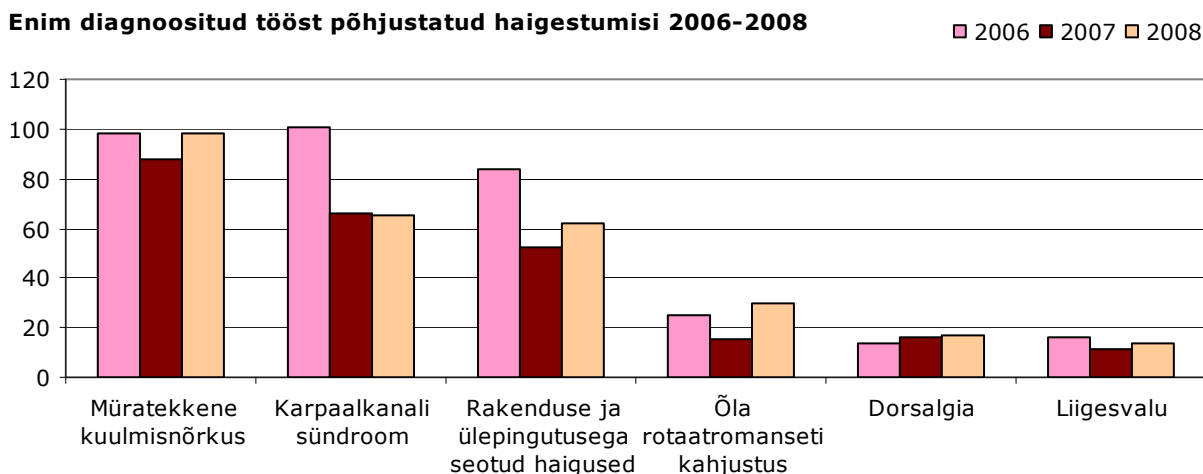
TPH diagnoositi 2008.a enim põllumajanduse jm liikurmasinate juhtidel, metallitöötajatel, toiduainete töötajatel, kaevandustöötajatel, loomakasvatajatel ning pagaritel-kondiitritel.

Enim diagnoositud kutsehaigusteks olid 2008.a füüsilisest ülekoormusest põhjustatud luu-lihassüsteemi haigused, millest peamisteks kliinilisteks diagnoosideks olid jätkuvalt karpaalkanali sündroom ning rakenduse ja ülepingutusega seotud pehmete kudede haigused. Võrreldes varasemate aastatega on vähenenud Raynaud'sündroomi, liigesvalu ning vibratsioonist põhjustatud haiguste diagnoosimine. 2008.a ei diagnoositud kutsehaigusena ühtki tuberkuloosi juhtumit.

Joonis 15

Tööst põhjustatud haigestumiste teatiste põhjal diagnoositi ka 2008.a enim müratekkest kuulmisnõrkust, mis on võrreldes eelmise aastaga mõnevõrra suurenenud. Arvestades asjaolu, et sisuliselt on tööst põhjustatud haigestumine sama mis kutsehaigus, siis on oluline, et töötajad ei jätkaks töötamist samadel tingimustel ning samas töökeskkonnas, kus haigus on kujunenud. Eelkõige tuleks suuremat tähelepanu pöörata töökeskkonnas oleva müra vähendamisele ning luu- ja lihassüsteemi kahjustavatele ohuteguritele. Rohkem, kui möödunud aastatel diagnoositi TPH-na allergilist riniiti, konjunktiviiti ning allergilist kontaktdermatiiti, mis on põhjustatud erinevatest keemilistest ohuteguritest. TPH-na diagnoositi ka üks tuberkuloosi juhtum.

Joonis 16

Tegevusalade lõikes olid 36% haigetest töötanud töötleva tööstuse sektoris, täpsemalt metallitööstuses 8, toiduainetööstuses 7, tekstiilitööstuses 6 ning puidutööstuses 4 juhul. 21% e. 16 töötajat põllumajanduse ja jahinduse sektoris. Ehitussektori töötajatest diagnoositi kutsehaigus 7 töötajal ning avaliku halduse ja riigikaitse sektori töötajatest 3. Võrreldes 2007.a on tegevusvaldkondade osakaal sarnane.

Nii metalli- ja masinatootmise tegevusalas kui toiduainetööstuse töötajatel diagnoositi enim karpaalkanali sündroomi, mis on peamiselt põhjustatud kas korduvatest stereotüüpsetest liigutustest või füüsilise töö raskusest, mida omakorda põhjustab peamiselt raskuste valesti käsitsi teisaldamine. Metallitööstuse töötajate teiseks sagedamini esinevaks diagnoosiks oli

mürast põhjustatud kuulmisnõrkus. Põllumajanduse töötajatel diagnoositi samuti pea pooltel kutsehaigetel just karpaalkanali sündroom ning lisaks rakenduse ja ülepingega seotud pehmete kudede haiguseid.

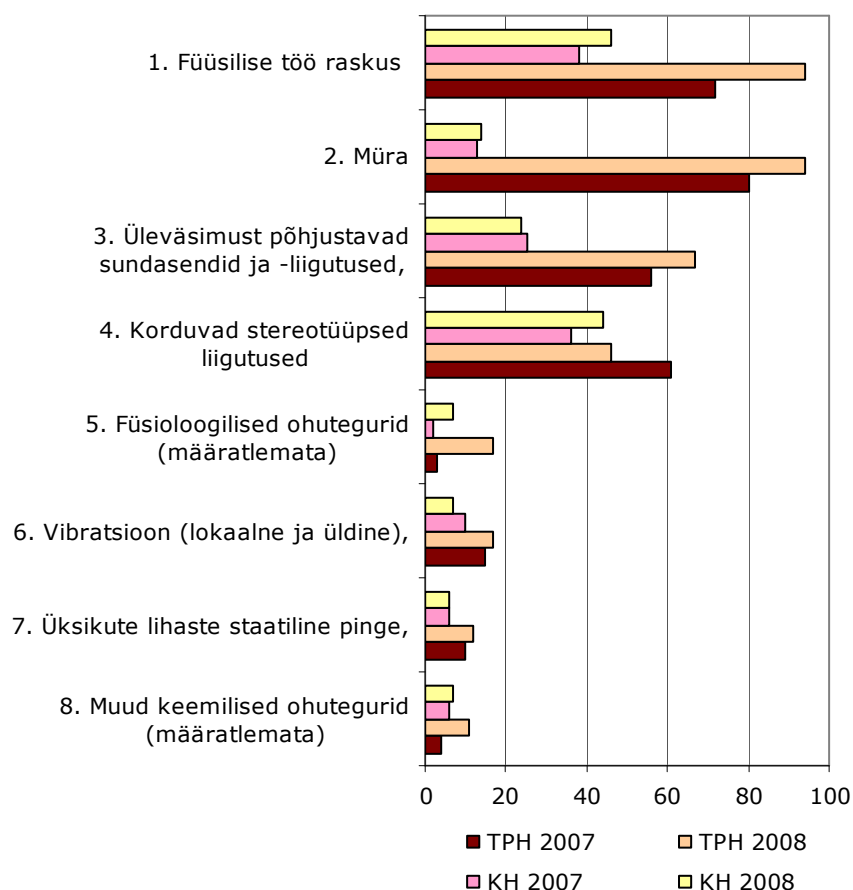
Tööst põhjustatud haigestumisi diagnoositi 2008.a enim töötleva tööstuse sektorist metallitööstuse töötajatel - 43 e. 15% haigestunutest. Ka 2008.a diagnooside põhjal oli selle sektori töötajate suurimaks ohuteguriks müra, müratekkest kuulmisnõrkust diagnoositi 43-st töötajast pooltel. Teiseks sagedasemaks diagnoosiks oli nii nagu kutsehaigestumiste puhul karpaalkanali sündroom.

12% haigestunutest ehk 34 töötajat töötavad või töötasid mäetööstuse tegevusalas, kellest 73%-l diagnoositi mürast põhjustatud kuulmisnõrkus. 10% TPH-st on ametis põllumajanduse sektoris, kus ohuteguriks on füüsilise töö raskus ning sellest tingitud rakenduse ja ülepingutusega seotud haigused.

Rohkem kui aastal 2007 registreeriti TPH-d avaliku halduse ja riigikaitse (14) ning tervishoiusektori (19) töötajatel. Avaliku halduse tegevusalas on sagedamini ohuteguriks üleväsimusest põhjustatud sundasendid ja liigutused, mis on tekitanud kaela lülivaheketta haigusseisundi või karpaalkanali sündroomi.

Tervishoiusektoris on ohuks kujunenud erinevad keemilised ohutegurid, mis põhjustavad töötajatele allergiaid, teise diagnoosina esineb neil töötajatel rakenduse ja ülepingutusega seotud haiguseid.

Peamised KH ja TPH põhjustanud ohutegurid

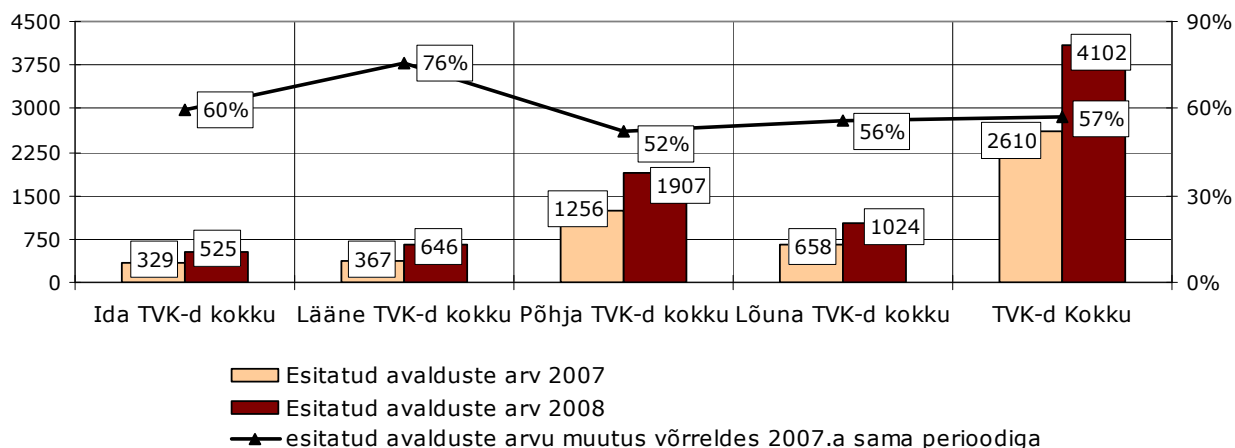
Joonis 17

Töösuhted

Töövaidlused

Töövaidluskomisjonidele (TVK) esitati 2008.a kokku **4102** avaldust, mis oli **57%** rohkem kui aastal 2007 (2610 avaldust). Enim esitati töövaidlusavaldusi Põhja inspeksiooni TVK-dele - 1907 avaldust ehk 46% kogu riigis esitatud töövaidlusavaldustest, Lõuna TVK-dele - 1024 e. 25%, Lääne TVK-dele - 646 e. 16% ning Ida TVK-dele - 525 e. 13% kogu riigis esitatud töövaidlusavaldustest.

Esitatud avaldused aastal 2007-2008

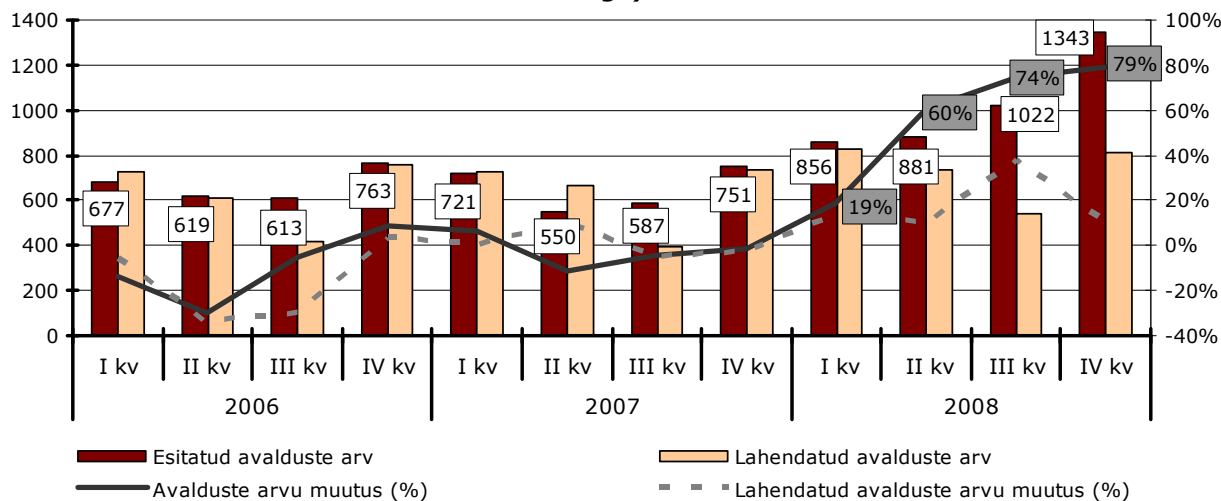

Joonis 18

Arvuliselt kasvas esitatud avalduste arv enim Põhja TVK-s, kuhu 2008.a esitati 651 avaldust rohkem, kui aastal 2007, Lõuna TVK-dele +366, Lääne TVK-dele +279 ning Ida TVK-dele +196 avaldust.

Lahendamisel, koos 2007.a lahendamata jäänud avaldustega, oli 2008.a kokku **4659** avaldust, millest jõudis lahendini 2910 avaldust ehk 62% kogu lahendamisel olnud avaldustest (2007.a - 82%). Peamiseks lahendamata avalduste osakaalu tõusu põhjuseks oli aasta lõpus järsult kasvanud avalduste arv.

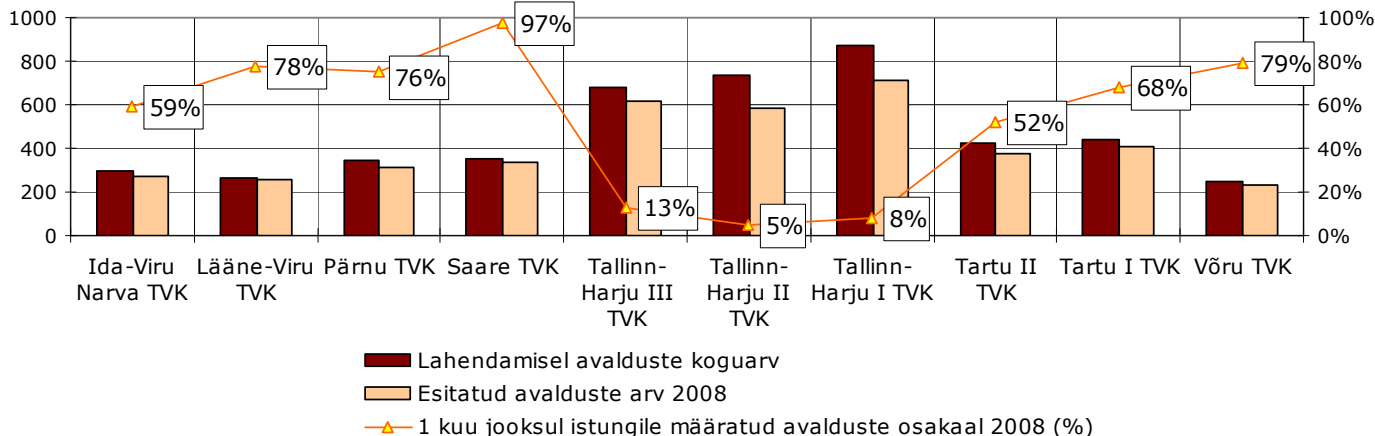
Töövaidluskomisjonidele esitatud avaldused kvartalite lõikes (muutused võrreldes eelneva aasta sama kvartaliga)

Joonis 19

Paremini tulid avalduste arvu kasvu ning avalduste lahendamise toime Ida TVK-d, kus lahendini jõudis 80% avaldustest. Ühe kuu jooksul istungile määramisega oli suurim probleem Põhja TVK-del, kuhu laekus avaldusi nii suures mahus, et ühe kuu jooksul suudeti istungile määrata vaid 13% laekunud avaldustest. Lahenduseks on plaan aastal 2009 lisada Põhja TVK-le IV töövaidluskomisjon.

Esitatud ja lahendamisel avaldused 2008

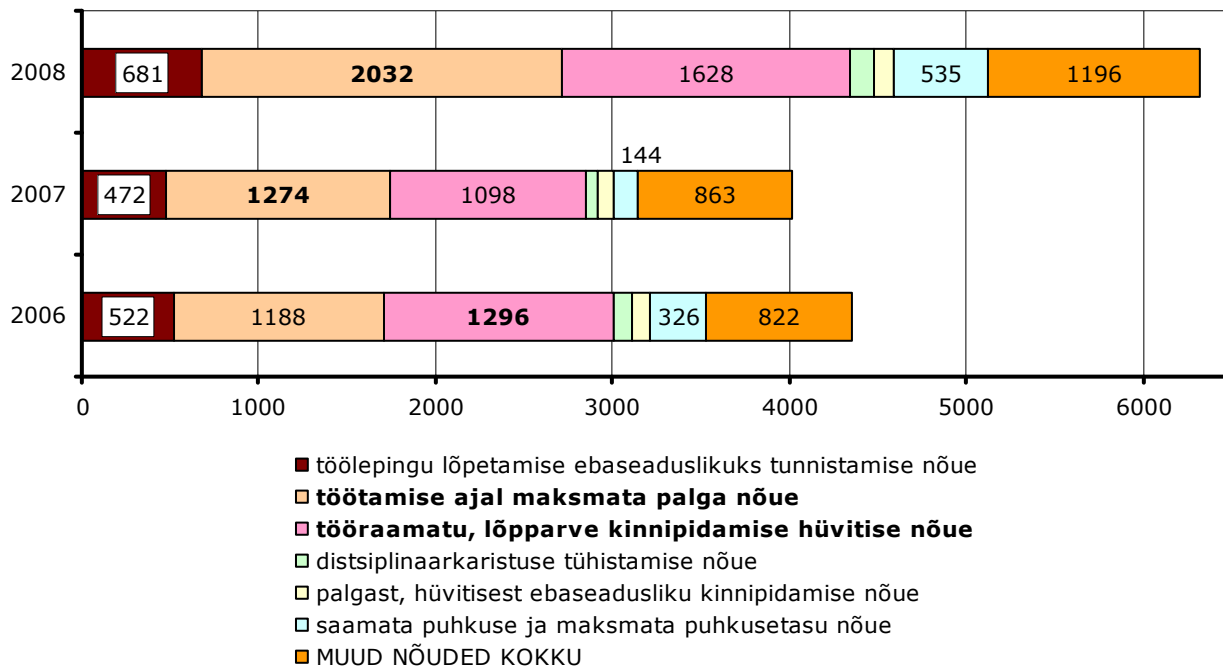

Joonis 20

Tööandjate esitatud avaldused moodustasid 2008.a esitatud avaldustest 4% ehk 169 avaldust. Võrreldes 2007. aastaga on 2008.a ka tööandjate poolt esitatud avalduste arv kasvanud 17%. Tööandjad esitasid sagedamini nõudeid töötaja poolt materiaalse kahju tekitamise hüvitamise nõudeid või enne etteteatamisetähtaja möödumist omavoliliselt töölt lahkumisega seotud nõudeid. Esitatud on veel nõudeid töölepingu lõpetamise töötajapoolse lepingurikkumisega seotuna ning rahalisi nõudeid kohustuste rikkumise eest.

Töötajate poolt esitati kokku 3933 avaldust. Sagedasemaks nõudeks oli jätkuvalt töötamise ajal maksmata palga nõuded 52% avaldustest, tööraamatu ja lõpparve kinnipidamise hüvitise nõuded 41% avaldustest ning töölepingu lõpetamise ebaseaduslikuks tunnistamise nõuded 17% avaldustest. Saamata puhkuse ja maksmata puhkusetasu nõudeid oli 14% avaldustest. Võrreldes eelmiste aastatega on kasvanud kõik nõude liigid, kuid eriti distsiplinaar karistuse tühistamise nõuded (+79%) ning töötamise ajal maksmata palga nõuded (+59%).

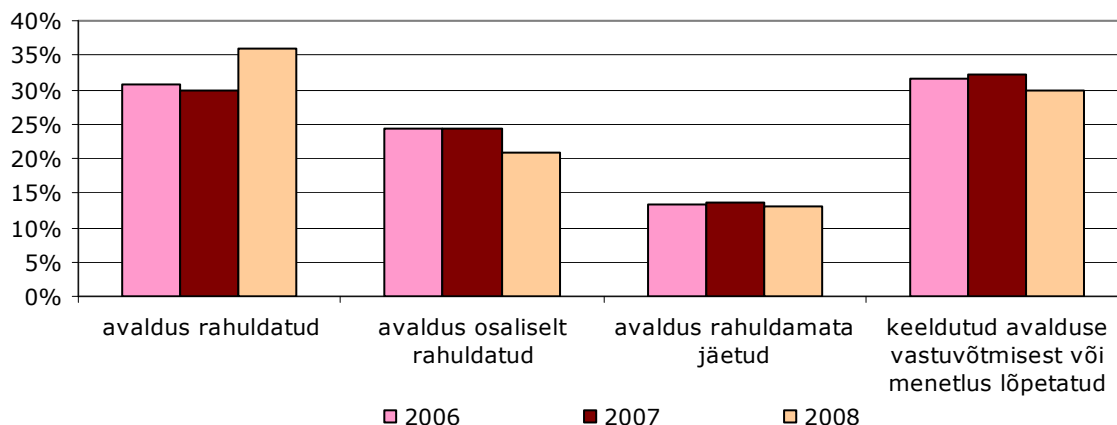
Töötajate poolt esitatud nõuded

Joonis 21

Töölepingu lõpetamise ebaseaduslikuks tunnistamise nõuete arv kasvas Lääne TVK-des 56% ning Lõuna TVK-des 55%. Märkimisväärselt on kasvanud **töötamise ajal maksmata palga** nõuete arv Ida TVK-des, ligi 3 korda, seda eriti Ida-Virumaal. Ka teistes regioonides on selliste nõuete arv kasvanud rohkem kui poole võrra. **Tööraamatu või lõpparve kinnipidamise hüvitise** nõudeid on enim esitatud Põhja TVK-dele, kuid nõuete arvu kasv on suurim olnud Lääne ja Ida TVK-des. **Saamata puhkuse või maksmata puhkusetasu** nõudeid on tunduvalt rohkem kui 2007.a esitatud Lõuna TVK-dele, samas vähenenud on selliste nõuete arv Lääne TVK-dele laekunud avaldustes (13 nõuet).

Lahendatud avalduste osakaal

Joonis 22

Valdavalt oli menetluse lõpetamise põhjusteks avaldaja loobumine nõuetest - 40% juhtudest või avaldaja mitteilmumine - 17% juhtudest. Avaldusest vastuvõtmisest keelduti peamiselt sellepärast, et nõuded ei kuulunud TVK pädevusse.

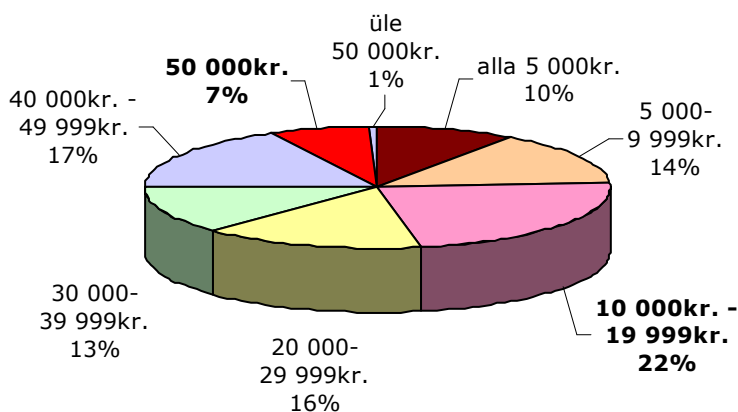
Rahalised nõuded

Alates 2008.a II poolaastast kogub Tööinspektsioon andmeid rahaliste nõuete suuruse kohta. Eesmärk on välja selgitada millises rahalises väärtuses läbi TVK-de saamata jäänud tasu taotletakse ning kas rahaline ülempiirmäär vastab tegelikule olukorrale.

II poolaasta andmetel jääb ligi veerand nõuetest vahemikku 10 000 - 19 999kr. 151 e. 7% nõuetest on esitatud täpselt

Joonis 23

50 000kr. taotlemiseks, kus võib eeldada, et püütakse mahtuda piirmäära sisse. Mitterahalised nõuded moodustasid 10% nõuetest.

Avalduste vastuvõtmisest, kus nõude rahaline summa ületas seadusega ettenähtud piirmäära keelduti vaid 6 korral. Praktilises töös selgitatakse reeglina rahalise nõude suurus välja avalduse vastuvõtmisel ning kui selgub, et nõue ületab piirmäära, siis selliseid avaldusi vastu ei võeta.

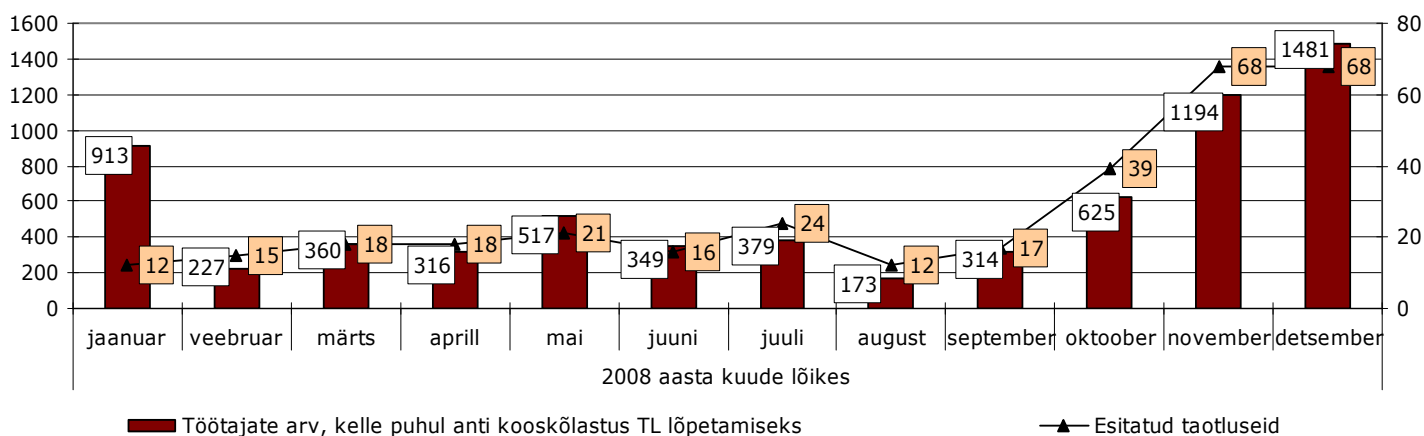
Nõusolekud, kooskõlastused, registreerimised

Lähtuvalt Töölepingu seadusest (TLS), Töö- ja puhkeajaseadusest (TPS) ja Avaliku teenistuse seadusest (ATS) esitati Tööinspeksioonile kokku **5204** taotlust nõusoleku või kooskõlastuse saamiseks, millest rahuldati **91%** taotlustest (2007.a vastavalt 4722 ning 87%). Esitatud taotluste arv kasvas aastaga 10%. Seoses ettevõtete majandusliku olukorra järsu halvenemisega tõusis aasta viimases kvartalis järsult taotluste arv osalisele tööajale või osaliselt tasustatavale puhkusele lubamise (võrreldes 2007.a - 4,5 korda) ning töölepingute kollektiivse lõpetamise taotlemiseks (võrreldes 2007.a - 2,4 korda). Samuti kasvas taotluste arv töölepingu lõpetamiseks töötajate esindajatega.

2008.a on vähenesid taotlused töösisekorraeeskirjade kooskõlastamiseks -18%, töövahetuse pikendamiseks -45% ning kooskõlastuse taotlused summeeritud tööaja kohta -21%.

Töölepingute kollektiivse lõpetamise kooskõlastamiseks esitati 2008.a kokku **328** taotlust **7312** töötaja töölepingu lõpetamiseks. Aasta jooksul kooskõlastati **295** taotlust, mis olid seotud **6848** töötajaga. Seega puudutas töölepingute kollektiivne lõpetamine kaks korda rohkem töötajaid, kui aastal 2007.a.

Töölepingu kollektiivse lõpetamisega seotud töötajate arv ja esitatud taotluseid

Joonis 24

Maakonniti esitatud taotlused:

	Kollektiivsed koondamised 2008 (taotluste arv)	% taotluste arvust	Töötajate arv, kelle puhul kooskõlastus anti	% töötajate arvust
HARJUMAA	21	6%	414	6%
HIIUMAA	2	1%	26	0%
IDA-VIRUMAA	28	9%	1477	22%
JÕGEVAMAA	4	1%	34	0%
JÄRVAMAA	5	2%	45	1%
LÄÄNEMAA	6	2%	54	1%
LÄÄNE-VIRUMAA	12	4%	154	2%
PÕLVAMAA	5	2%	47	1%
PÄRNUMAA	36	11%	800	12%
RAPLAMAA	7	2%	148	2%
SAAREMAA	22	7%	190	3%
TALLINN	123	38%	2750	40%
TARTUMAA	30	9%	297	4%
VALGAMAA	5	2%	67	1%
VILJANDIMAA	12	4%	190	3%
VÕRUMAA	10	3%	155	2%
Kokku	328		6848	

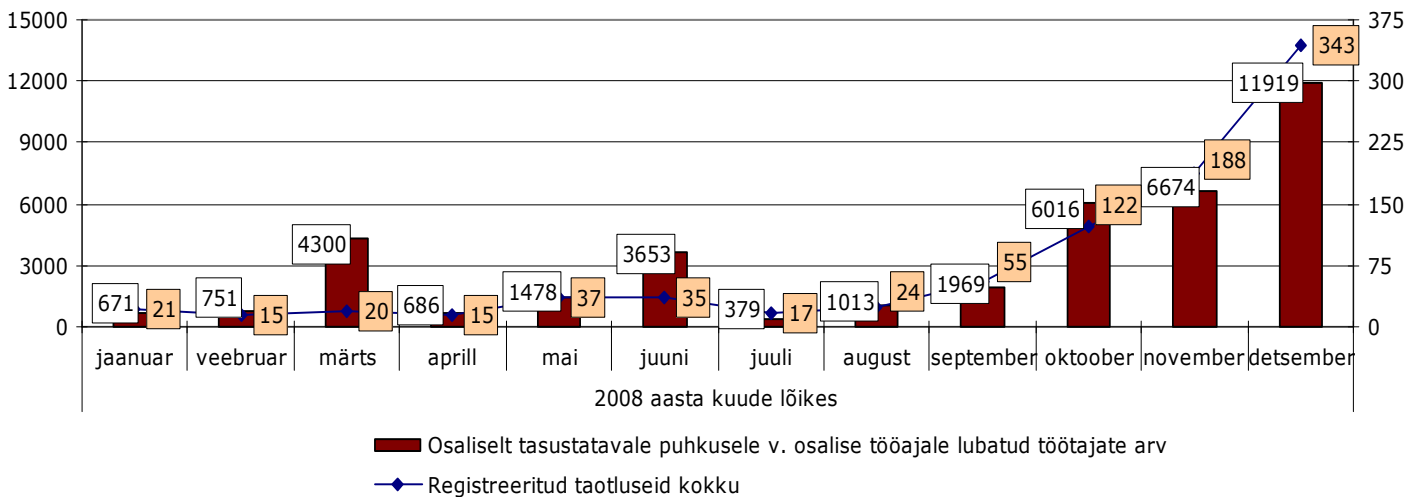
Tegevusalade lõikes puudutas töölepingute kollektiivne lõpetamine enim tekstiilitööstuse töötajaid (1680), metallitööstuse töötajaid (701) ning veonduse, laonduse sektori töötajaid (653). Nendest tegevusaladest laekus kokku 31% taotlustest.

Maakondadest esitati taotluseid enim järgmistest tegevusaladest:

- Harjumaal - puidutööstus, veondus, laondus, mööblitootmine
- Hiiumaal – keemiatoodete, plasttoodete tootmine
- Ida-Virumaal – tekstiilitööstus, keemiatoodete, plasttoodete tootmine
- Jõgevamaal - puidutööstus
- Järvamaal - metalltoodete tootmine
- Läänemaal - toiduainetööstus
- Lääne-Virumaa - kemikaalide ja plasttoodete tootmine
- Põlvamaal – puidutööstus, toiduainetööstus
- Pärnumaal - tekstiilitööstus, metalltoodete tootmine, ehitus
- Raplamaal - paberitööstus
- Saaremaal – ehitus, metalltoodete tootmine
- Tallinnas - veondus, laondus, metalltoodete tootmine, hulgi- ja jaekaubandus, tekstiilitööstus
- Tartumaal - hulgi- ja jaekaubandus, metalltoodete tootmine
- Valgamaal - puidutööstus
- Viljandimaal – tekstiilitööstus, toiduainetööstus
- Võrumaal – mööblitootmine, puidutöötlemine

Osalisele töötajale või osaliselt tasustatavale puhkusele saatmiseks esitati 2008.a kokku **892** taotlust **41 356** töötajale. Nõusolek anti **840** taotlusele, mis olid seotud **39 509** töötajaga. Seega puudutas nõusoleku andmine osaliselt tasustatavale puhkusele või osalisele töötajale poole rohkem töötajaid kui aastal 2007. Kahjuks puuduvad Tööinspeksioonil andmed, kui paljud ettevõtted realselt töötajaid osaliselt tasustatavale puhkusele või osalisele töötajale saatsid.

Osalisele töötajale või osaliselt tasustatavale puhkusele saadetud töötajad ja esitatud taotlused

Maakonniti esitatud taotlused:

	Osaliselt tasutatav puhkus, osaline tööaeg 2008	% taotluste arvust	Töötajate arv, kelle puhul nõusolek anti	% töötajate arvust
HARJUMAA	86	10%	4 457	11%
HIIUMAA	8	1%	203	1%
IDA-VIRUMAA	130	15%	13 808	35%
JÕGEVAMAA	45	5%	585	1%
JÄRVAMAA	17	2%	381	1%
LÄÄNEMAA	28	3%	653	2%
LÄÄNE-VIRUMAA	39	4%	1 174	3%
PÕLVAMAA	10	1%	105	0%
PÄRNUMAA	67	8%	1 635	4%
RAPLAMAA	23	3%	382	1%
SAAREMAA	43	5%	1 278	3%
TALLINN	249	28%	10 160	26%
TARTUMAA	94	11%	3 231	8%
VALGAMAA	15	2%	250	1%
VILJANDIMAA	27	3%	1 001	3%
VÕRUMAA	11	1%	206	1%
Kokku	892		39 509	

Tegevusalade lõikes taotleti enim osalisele tööajale või osaliselt tasustatavale puhkusele saatmise võimalust metallitööstuse töötajatele (8298), mäetööstuse töötajatele (5996) ning tekstiilitööstuse töötajatele (653). Samas taotluseid esitati enim metallitööstuse ettevõtetest, ehituse ning jae- ja hulgikaubanduse ettevõtete poolt.

Maakondadest esitati enim taotluseid järgmistest tegevusaladest:

- Harjumaal - metalltoodete tootmine, paberitööstus, tekstiilitööstus
- Hiiumaal - metalltoodete tootmine
- Ida-Virumaal - mäetööstus, tekstiilitööstus, keemia- ja plasttoodete tootmine
- Jõgevamaal - toiduainete tootmine, põllumajandus
- Järvamaal - puidutööstus, mööblitootmine
- Läänemaal - puidutööstus, metalltoodete tootmine, ehitus
- Lääne-Virumaa - metalltoodete tootmine, mööblitootmine, puidutööstus
- Põlvamaal - puidutööstus
- Pärnumaal - ehitus, metalltoodete tootmine, puidutööstus
- Raplumaal - mööblitootmine, puidutööstus
- Saaremaal - hulgi- ja jaekaubandus, keemia- ja plasttoodete tootmine, majutus, toitlustus
- Tallinnas - metalltoodete tootmine, toiduainetööstus, tekstiilitööstus, haldus- ja abitegevus
- Tartumaal - metalltoodete tootmine, puidutööstus
- Valgamaal - mööblitootmine, puidutööstus
- Viljandimaal - metalltoodete tootmine, puidutööstus, haridus
- Võrumaal - mööblitootmine

Töölepingute sõlmimise registreerimine Tööinspektsiooni poolt on võrreldes eelnevate aastatega tunduvalt vähenenud, kokku registreeriti 613 töölepingut ja lõpetamine registreeriti 541 korral. 2007.a vastavalt 893 ja 695 ning 2006.a 1200 ja 693.

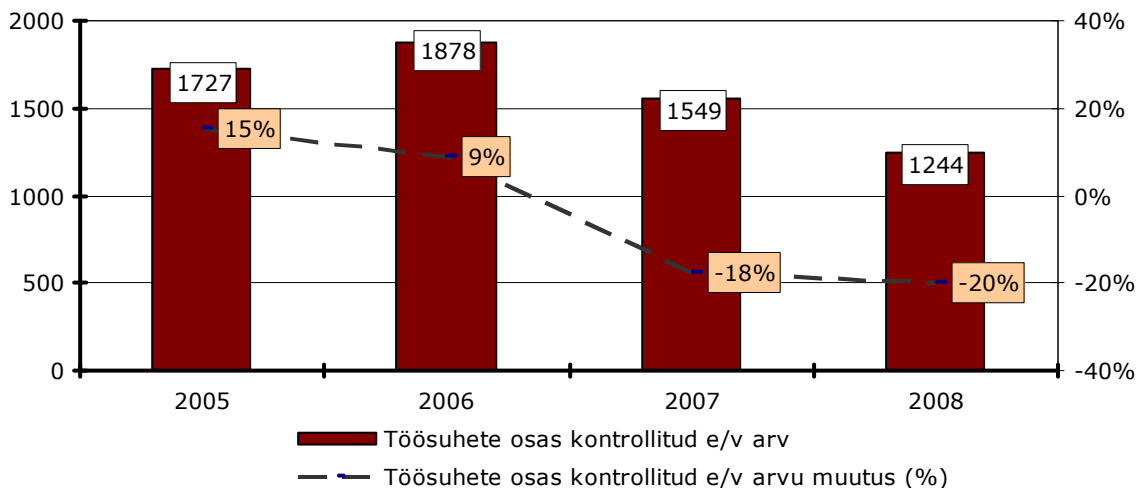
Töösuhete järelvalve

Töösuhete (TS) alal kontrolliti 1244 erinevat ettevõtet, kus viidi läbi 64% juhtudest töösuhete kontroll, 21% juhtide töö- ja puhkeajakontroll ning 15% järelkontroll.

Võrreldes 2007.a on töösuhete järelvalve ettevõtete üle langenud 20% ning ka mõnevõrra muutunud. Alates 2008.a ei viida töösuhete alal läbi teemapõhiseid sihtkontrolle.

Töösuhete kontrolliga haaratud ettevõtete arv

(muutus võrreldes eelmise aastaga)

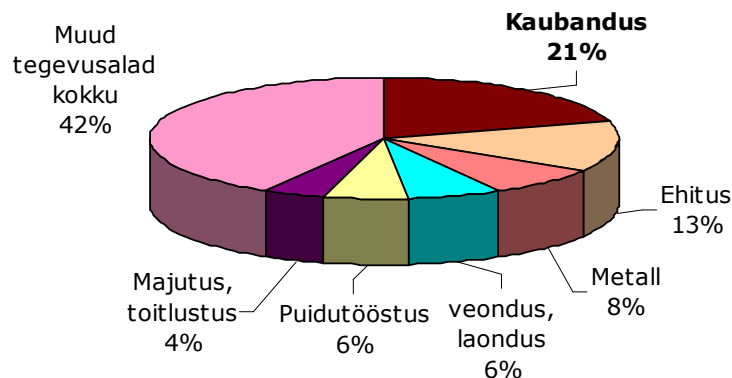
Joonis 26

Külastuse aluseks oli 60% juhtudest inspeksiooni juhuvalik, 15% juhtudest kontrolli eelne nõusoleku andmist ning 3% juhtudest külastati ettevõtet kaebuse alusel.

Enim külastati 2008.a Lõuna inspeksiooni tööpiirkonna ettevõtteid – 466 korral ning Lääne inspeksiooni piirkonna ettevõtteid – 389 korral. Väikseim oli ettevõtete külastuste arv Põhja inspeksiooni tööpiirkonnas e. Tallinnas ja Harjumaal – 167 ettevõtet. Põhjuseks on Tallinnas ja Harjumaal väga suur nõustamiste ning taotluste esitamise osakaal. Seega Põhja inspeksiooni juristid tegelesid pigem kodanike nõustamisega vastuvõtul või menetlesid Tööinspeksioonile laekunu taotluseid. Juhtide töö- ja puhkeaja kontrolle viidi enim läbi Lääne inspeksiooni tööpiirkonnas – 108 ning Lõuna inspeksiooni tööpiirkonnas 73. Kaebuste alusel külastati enim Tallinna ja Harjumaal ettevõtteid.

Tegevusvaldkondadest viidi 2008. aastal töösuhete järelvalvet läbi suuremas mahus jae- ja hulgikaubandus ettevõtetes – 177 korral, ehituses - 115 korral ning metallitootmisega tegelevates ettevõtetes - 69 korral.

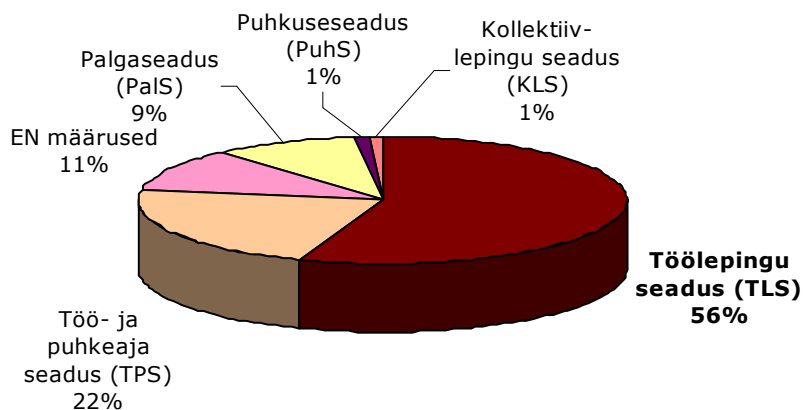
Töösuhete kontrollid tegevusvaldkondades

Joonis 27

Rikkumisi erinevate õigusaktide suhtes avastati järelevalve käigus kokku **1863**. Õigusaktide nõuete rikkumise eest koostati 581 ettekirjutust, ehk igale teisele kontrollitud ettevõttele, vaid Lääne inspeksiooni tööpiirkonnas igale kolmandale ettevõttele. Töösuhete alane ettekirjutus tehti 217 Lõuna piirkonna ettevõttele, 143 Lääne piirkonna ettevõttele, 113 Ida või Lääne-Virumaa ettevõttele ning 108 Tallinna ja Harjumaa ettevõttele.

Töösuhete alased rikkumised seaduste lõikes

Joonis 28

Sagedamini rikuti jätkuvalt **Töölepingu seadusest** tulenevaid nõudeid, millest enim avastati mitterõuetekohaseid töölepinguid – 511 korral - Jõgevamaal 102 korral, Tallinnas ja Harjumaal – 74 korral, Lääne-Virumaal - 72 korral. Töösisekorraeeskirjad puudusid 338 ettevõttes, enim Tallinnas ja Harjumaal – 94 ettevõttes, Ida-Virumaal 43 ettevõttes, Tartumaal 31 ettevõttes. Lähtuvalt **Töö- ja puhkeaja seadusest** oli 214 ettevõttes tööajaarvestus mitterõuetekohane – enim avastati sellist rikkumist Lääne-Virumaa ning Tartumaa ettevõttes. 43 korral tuvastati rikkumisi, kus töövahetuse kestus ületas 12 tundi ning see oli nõuetele vastavalt vormistamata, suuremas osas Lääne-Virumaa ettevõttes. **Palgaseadusest** lähtuvalt avastati enim rikkumisi Lääne-Virumaal, millest eritingimustes töötamise hüvitamisega seoses – 53 korral ning palgamäär oli alla palga alammäära – 42 korral. Nõuete täitmata jätmise eest hoiatati ettevõtteid sunnirahaga 78 korral, summas 249 500 krooni. Täitmisele pöörati sunniraha 4 korral summas 13 000 krooni. 2007.a tehti sunniraha hoiatusi rohkem, kuid täitmisele pöörati samuti 4 korral.

Üleriigiline teavitustegevus

Alates 01.juunist 2008.a alustasid kohalikes inspeksioonides tööd teabespetsialistid.

Alates 06. oktoobrist 2008.a uuendati Tööinspeksioonil kodulehte, mis sai värskema kujunduse ning on varasemast lihtsam ja informatiivsem.

- Uuendusena leiab avalehelt enam kasutust leidvate teemade otseviiteid ning võimaluse liituda infolistiga, mille kaudu on võimalik saada Tööinspeksiooni infokirju.
- Täiendati küsimuste-vastuste rubriiki seaduste lõikes.
- Parandati töökeskkonna alase statistika esitlust.
- Koduleht on saanud värskendust ka uue kujunduse ja logo näol.
- Tööinspeksiooni uus logo sümboliseerib töötähte ning on Tööinspeksioonil kasutusel alates juulikuust.

Teisel poolaastal on Tööinspeksioon aktiivselt osalenud Tervist Edendavate Töökohtade seminaridel.

Teavitustegevus Põhja inspeksioonis

- Läbirääkimised osalemaks projektis „Traumade ennetamine Tallinnas“
- Töötati välja ja edastati tööandjatele informeeriv e-kiri „Mida teha kui on juhtunud tööõnnetus?“
- Põhja inspeksiooni töid ja tegemisi kajastatakse pidevalt Eesti Päevalehes, Äripäevas ja Postimehes.

Teavitustegevus Lääne inspeksioonis

- Läbirääkimised Traumade ennetamise projekti raames Lääne inspeksiooni haldusalasse jäävate maakondade projektijuhtidega, leidmaks ühiseid koostöövõimalusi ja -suundi. Esimene suurem seminar antud projekti raames toimus 22. oktoobril, mille eesmärgiks oli välja töötada Läänemaa traumaprogramm 2009 - 2013.
- Kaardistatud on Lääne inspeksiooni haldusalasse jäävad tervishoiuteenuse osutajad ning alustati antud sihtgrupile suunatud teavitustegevusega. Teavitustegevuse raames tutvustati Tööinspektsiooni uut struktuuri, uuendati kontaktandmeid ning anti informatsiooni tööõnnetusest teatamise erinevatest võimalustest (e-post).

Teavitustegevus Lõuna inspeksioonis

- 25. septembril osaleti Traumade ennetamise projektiga seoses Viljandimaa koolidele korraldatud võistlusel "Abi ABC", mille raames 7.-9. klasside õpilased pidid näitama oma teoreetilisi ja praktilisi oskusi toimetulekuks erinevates olukordades - andma esmaabi, läbi tegema päästjate, politseinike ja kaitseliitlaste antud ülesanded jne. Sel aastal oli esmakordselt ka Tööinspektsiooni võistluspunkt, kus ülesandeks oli leida fotodelt, mis kujutasid ühte neljast töökohast (köök, ehitusplats, kontor, ladu), võimalikke ohutegureid. Selgus, et kuigi noored enamasti ei teadnud, millega Tööinspektsioon tegeleb, said nad hästi hakkama ohutegurite leidmisega. Saadud on ka tagasisidet õpilasi juhendanud õpetajatelt, kes leidsid, et teadmised tööl varitsevatest ohtudest ja töötajate õigustest/kohustustest on põhikooli lõpujärku jõudnud lastele väga vajalikud.
- Ühendust võeti ka teiste maakondade Traumade ennetamise projektijuhtidega ja arutati võimaliku koostöö üle tulevikus.
- Lõuna inspeksioon osales aktiivselt Hea Tava konkursile kandidaatide esitamisel – kokku esitati 7 kandidaati.
- Osaleti „Kergenda kandamit“ infobrošüüride toimetamises;

Teavitustegevus Ida inspeksioonis

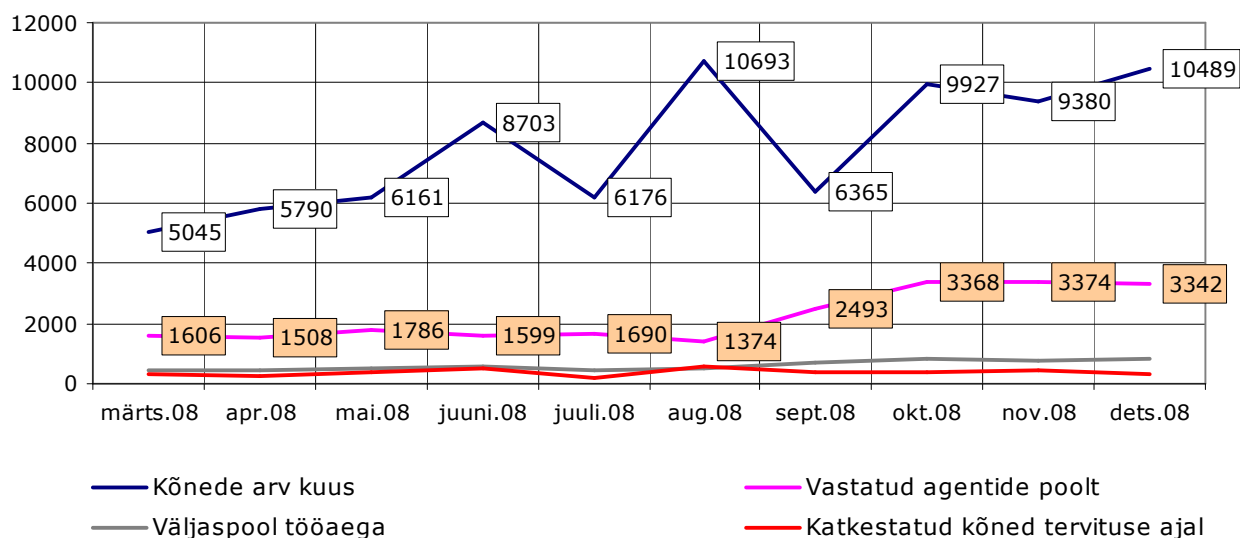
- Septembris toimus kohtumine Narva Linna Volikogus, kus teemadeks olid tööohutuse ja töötervishoiu nõuded kohalikus omavalitsuses ning selle allasutustes.
- Kohtuti Kreenholmi Viimistluse AS ja Kreenholmi Õmbluse AS ametiühingute usaldusisikutega, kus teemadeks olid ettevõtete tööohutusala tegevus ning töötajate tööga kindlustatus.
- Koostöö raames toimus septembris ümarlaud Narva Elektri jaama AS Eesti Elektri jaama peausaldusisiku ja OÜ Pesumati töödejuhatajaga. Ümarlause põhiteemadeks olid uue kollektiivlepingu sõlmimine ning energeetikute ametiühingusse kuuluvate OÜ Pesumati töötajate töömahu vähenemine.

Infotelefon

Eesmärgiga olla töötajatele ja tööandjatele paremini kättesaadav ning tõsta töösapoolte teadlikkust, avati 2008.a üleriigiline infotelefon numbril **640 6000**. Telefonile vastavad juristid kõigil tööpäevadel Tööinspektsiooni järelevalvatavate õigusaktide rakendamisel tekkinud küsimustele. Vastuse saab töölepingut, töö- ja puhkeaega, palka, puhkuseid ja töökeskkonda, samuti kollektiivseid töösuhteid puudutavatele küsimustele.

Infotelefoni populaarsus on kasvanud läbi aasta ning aasta lõpuks on suurenenud poole võrra. Keskmiselt püüti infotelefonile helistada 8% juhtudest ka väljas pool infotelefoni tööaega. Tööajal tehtud kõnedest liikus vastajatele **87,4%** kõnedest, millest ligi 5% katkestati tervitusteksti saamisel. Vastajatele liikunud kõnedest suudeti aasta jooksul keskmiselt vastata **31%** kõnedest.

Suurendamaks võimalust, et kõnedele suudetakse vastata suuremas mahus, muudeti infotelefonile vastamise töökorraldust ning infotelefon hakkas tööle topeltmahus. Seega suudeti septembris vastata juba 47%-le kõnedest. Kuid kõnede arvu suurenemisega aasta lõpus suudetakse ikka vastata keskmiselt vaid ligi **34%** sissetulnud kõnedest.

Joonis 29

Infotelefonile esitatakse peamiselt järgmisi küsimusi:

- töölepingu lõpetamine (hüvitised, lõpparve, tööraamat, kasutamata puhkuse hüvitis, töölepingu lõpetamine haiguslehe ajal);
- osalise töötaja ja osatasulise puhkusega seotud küsimused (töötaja ei anna nõusolekut, puhkuselt tagasi kutsumine);
- puhkuse kasutamisega seonduvad küsimused (kas töötaja võib sundida enne töölepingu lõpetamist võtma puhkus, puhkuse aegumine);
- maksmata palga, lõpparve, hüvitiste küsimused;
- tööraamatuga kättesaamisega seonduv.

Ülevaated sihtkontrollidest

Sõidukijuhtide töö- ja puhkeaja sihtkontroll

Sõidukijuhtide töö- ja puhkeaja sihtkontrolli raames viidi 2008.a üle Eesti läbi **281** sihtkontrolli. Kokku kontrolliti 1823 sõidukijuhi töö- ja puhkeaja nõuete täitmist 44299 tööpäeva ulatuses. Sihtkontrolli eesmärk on kontrollida, kuidas on ettevõtetes korraldatud sõidukijuhtide töö- ja puhkeae, kas peetakse kinni määrusega (EÜ) nr 561/2006 kehtestatud sõidu- ja puhkeaja normidest tagamaks liiklusohutus maanteedel.

Ettevõtja juures kontrollitakse tööajakorraldust, juhi ööpäevast sõidu- ja puhkeaeaga, vaheaegu ja iganädalast töö-, sõidu- ja puhkeaeaga, kahenädalase sõiduaja kohta kehtivaid piiranguid, sõidumeerikuga salvestatud andmete vastavust nõuetele.

Rikkumisi avastati kokku 1576, neist 1505 kaubaveol. Rikkumise tüübi järgi avastati enim muu töö ja/või kättesaadavuse kohta andmete puudumisi (490), millele järgnesid sõiduaja andmete säilitamise nõuete rikkumised (406), vaheaja nõuete rikkumised (385), puhkeaja nõuete rikkumised (152) ja sõiduaja nõuete rikkumised (143).

Ettevõtja sõidukipargi suuruse järgi oli enim rikkumisi kuni 5 sõidukiga ettevõtetes (2,31 rikkumist juhi kohta), millele järgnes 6-10 sõidukiga ettevõtted (2,13 rikkumist juhi kohta) ning 11-20 sõidukiga ettevõtted (0,53 rikkumist juhi kohta). Kõige rahuldavam on olukord üle 50 sõidukiga ettevõtetes – keskmiselt 0,14 rikkumist ühe juhi kohta.

Ettevõtja juures korraldatavate kontrollimiste tulemusi arvestatakse järgnevate kontrollimiste kavandamisel. Kontrollimiste kavandamisel arvestatakse rikkumiste arvu ja raskusastet ning teiste riikide pädevatelt asutustelt laekunud rikkumisi puuduvat teavet.

Ettevõtja valdustes kontrollitud juhtide ja tööpäevade arv

Veo tüüp	Kontrollitud juhtide arv	Kontrollitud tööpäevade arv
<i>I. liik</i>		
Reisijatevedu	261	5397
Kaubavedu	1562	38902
<i>II. liik</i>		
Vedu rendi või tasu eest	1767	43307
Vedu omal kulul	56	992

RIKKUMISED – ettevõtja valdustes tuvastatud rikkumiste arv ja tüüp

Rikkumise tüüp	Reisijatevedu	Kaubavedu
Sõiduaeg:		
– ööpäevane sõiduaeg	2	128
– iganädalane sõiduaeg	0	11
– kahenädalane sõiduaeg	0	2
Muu töö ja/või kättesaadavuse kohta andmed puuduvad	29	461
Vaheajad sõidu ajal (vaheajata sõiduaeg rohkem kui 4,5 tundi või liiga lühike vaheaeg)	5	380
Puhkeae:		
– minimaalne ööpäevane	10	104
– minimaalne iganädalane	9	29
Sõiduaja andmed:		
– andmete säilitamine 1 aasta jooksul	16	390
– salvestuslehed eelneva 28 päeva kohta		
Sõidumeerik:	0	0

Rikkumise tüüp	Reisijatevedu	Kaubavedu
- ei ole töökorras - sõidumeeriku vale kasutus või manipuleerimine		

Ettevõtja valdustes kontrollitud ettevõtjate ja juhtide arv ettevõtja sõidukipargi suuruse järgi

Sõidukipargi suurus	Kontrollitud ettevõtjate arv	Kontrollitud juhtide arv	Tuvastatud rikkumiste arv
1	8	12	60
2-5	111	283	604
6-10	76	411	546
11-20	44	403	213
21-50	29	433	98
51-200	9	197	27
201-500	0	0	0
Üle 500	0	0	0

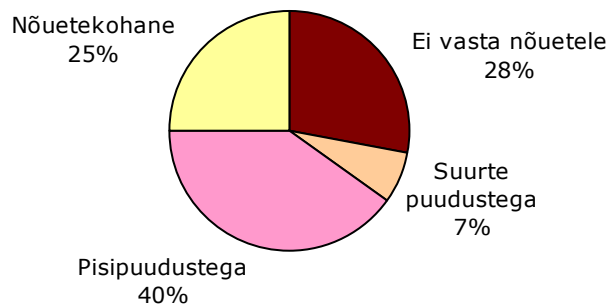
Lisaks kontrolliti 0 sõidukiga ettevõtteid: 4 külastust, 5 juhti, 28 rikkumist

Raskuste käsitsi teisaldamine ehituses ja kaubanduses

Raskuste käsitsi teisaldamise (RKT) kampaania käigus külastati 110 kaubandusettevõtet ning 110 ehitusplatsi. Külastusel hinnati RKT-d käsitleva osa olemasolu riskianalüüsis, selle vastavust tegelikule olukorrale, riskide vähendamise tegevuskava. Samuti hinnati töötajate juhendamist ja väljaõpet, tööd kergendavate abivahendite olemasolu ja kasutamist, tööolusid ja korraldust ning töötajate tervisekontrolli.

1. Töökeskkonna riskianalüüs

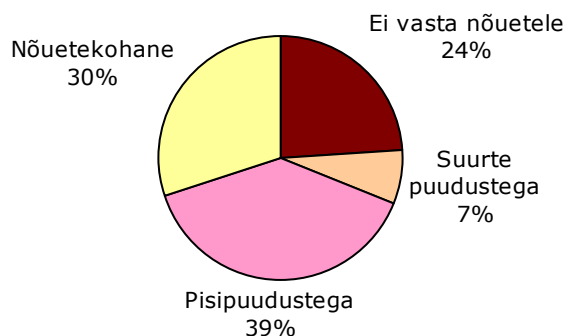
Riskianalüüs puudus või ei vastanud nõuetele 53 ettevõttes, 67 ettevõttes oli riskianalüüs nõuetekohane, 16 ettevõttes oli riskianalüüs suurte puudustega ning 84 ettevõttes pisipuudustega.

Joonis 30

2. Tegevuskava

Tegevuskava puudus või ei vastanud nõuetele 62 ettevõttes, 55 ettevõttes oli tegevuskava nõuetekohane, 15 ettevõttes oli tegevuskava suurte puudustega ning 89 ettevõttes pisipuudustega.

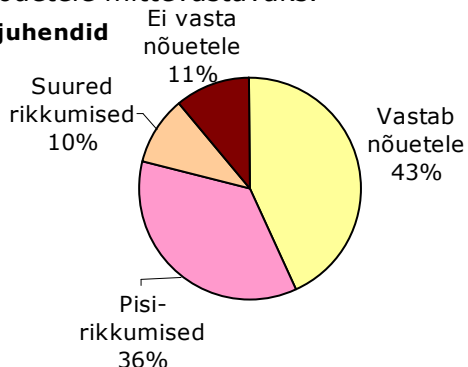

Joonis 31

3. RKT-alane koolitus ja ohutusjuhendid

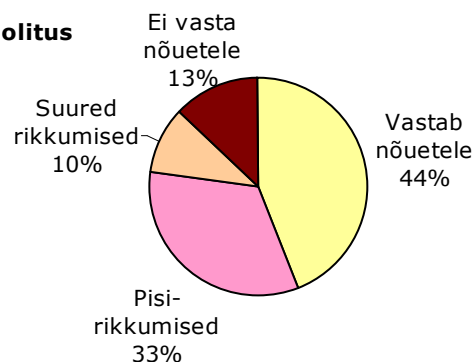
RKT-alane koolitus hinnati 99 ettevõttes nõuetekohaseks, 72 ettevõttes esines pisirikkumisi, 21 ettevõttes esines suuri rikkumisi ning 28 ettevõttes hinnati koolitus nõuetele mittevastavaks. RKT-alased ohutusjuhendid hinnati 93 ettevõttes nõuetekohaseks, 80 ettevõttes esines pisirikkumisi, 22 ettevõttes suuri rikkumisi ning 25 ettevõttes hinnati ohutusjuhendid nõuetele mittevastavaks.

RKT-alased ohutusjuhendid

Joonis 32

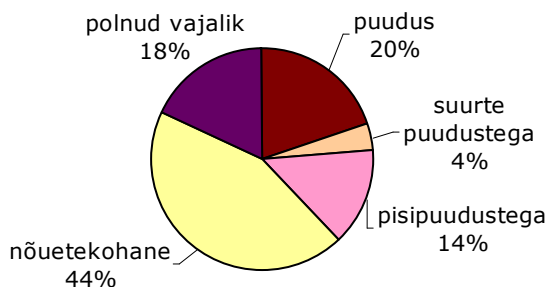
RKT-alane koolitus

Joonis 33

4. Töetervishoiuteenused

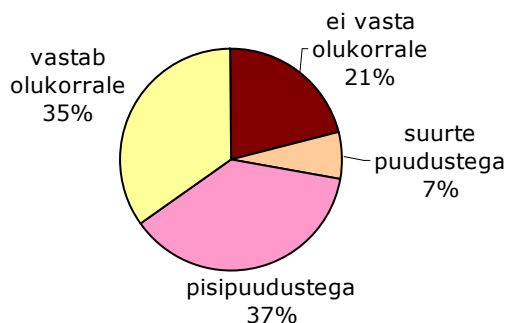
Töetervishoiuteenuste osutamine kaubanduses puudus 22 ettevõttes, 4 oli suurte ja 15 pisirikkumistega ning nõuetekohane 49 ettevõttes, 20 ettevõttes polnud vajalik.

Joonis 34

5. Riskitaseme vastavus tegelikule olukorrale

Riskitaseme hinnang riskianalüüsis ei vastanud tegelikule olukorrale 44 ettevõttes – vastas 74 ettevõttes (14 suurte ja 78 pisipuudustega).

Joonis 35

Millele ka edaspidi tähelepanu pöörata?

Probleemseimad teemad ettevõtetes, kus toimub raskuste käsitsi teisaldamine:

- töökeskkonna riskianalüüs
- tegevuskava
- RKT-alane koolitus ja ohutusjuhendid
- töetervishoiuteenused

Soovitused ja rikkumised

Suulisi soovitusi pisipuuduste kõrvaldamiseks või töö paremaks korraldamiseks andsid inspektorid 556. Avastati 450 ohutusnõuete rikkumist. Neist 101 olid sellised, mille puhul inspektor pidas vajalikuks vormistada ettekirjutus. Ülejäänud neist registreeriti kontrollaktis ning lepiti tööandjaga kokku nende kõrvaldamise tähtaeg koos kohustusega teavitada sellest inspektorit.

Positiivset

Ühtegi märkust ega soovitust polnud vaja teha 4 kaubandusettevõtte puhul ning 4 ehitusplatsil. Rahuldav või peaaegu hea oli olukord abivahendite olemasolu ja kasutamise ning raskuste käsitsi teisaldamise korralduse osas.

Bioloogilise ohuteguri sihtkontroll

Ajavahemikus oktoobrist detsembrini külastasid tööinspektorid **134** ettevõtet, sealhulgas 44 jäätmekäitlus- ja 33 põllumajandusettevõtet, 36 tervishoiuasutust, 13 veterinaar- ja diagnostikalaborit ning 7 tapamaja. Külastatud ettevõtetes puutus bioloogilise ohuteguriga kokku 6 579 töötajat.

Kontrolliti bioloogilise ohuteguri kajastamist riskianalüüsis, selle vastavust tegelikkusele ning terviseriskide vähendamiseks ette võetud tegevusi. Samuti hinnati töötajate juhendamist ja väljaõpet õnnetusohu korral käitumiseks, vaksineerimise tagamist, tööhügieeni ning isikukaitsevahendite olemasolu ja kasutamist.

Kõik töötervishoiu ja -ohutuse nõuded olid täidetud seitsmes ettevõttes. Teistes ettevõtetes tuvastati 377 rikkumist ja koostati 121 ettekirjutust. Rikkumised tulenesid pahatihti tööandjate ja töötajate teadmatusest. Suur hulk bioloogilise ohuteguriga kokkupuutuvatest töötajatest ei tea, mis ohud neid igapäevast tööd tehes varitsevad, seetõttu ei tee nad midagi ka ohu vältimiseks. Tööandjal on oluline töötajate juhendamise ja kaitsemeetmete rakendamise eest.

Kontrollimise tulemus:

- Puudusteta 7 ettevõtet
- suulisi soovitusi 432
- kontrollaktis rikkumisi 377
- neist ettekirjutuses 121

Pigem heaks hindasid tööinspektorid olukorra veterinaar- ja diagnostikalaborites, kus bioloogilise ohuteguri teadvustamisega on probleeme vähem kui muudes valdkondades.

Halvemaks hinnati jäätmekäitlus-, põllumajandus- ja tervishoiusektorit, kus ligi kolmandikus kontrollitud ettevõtetest ei vastanud riskianalüüs nõuetele.

Sihtkontrolli raames külastatud ettevõtete **riskianalüüside hinnangutest** võib järeldada, et suurem osa ettevõtjatest on oma töökohtadel bioloogilisi ohte analüüsinud, kuid 28% kõikidest külastatud ettevõtetest on jätnud selle tegemata (hinnanguks kas ei vasta nõuetele või suured rikkumised):

- 39% reoveekäitlejatest;
- 30% muude jäätmete käitlejatest;
- 27% tervishoiuasutustest;
- 21% põllumajandusettevõtetest.

Ka ei vasta suure osa ettevõtete riskianalüüsis oleva **riskitaseme vastavus** tegelikult olukorrale (hinnanguks kas ei vasta nõuetele või suured rikkumised):

- 43% reoveekäitlejatest;
- 29% tervishoiuasutustest;
- 23% muude jäätmete käitlejatest;
- 18% põllumajandusettevõtetest.

Bioloogilise ohuteguriga kokkupuutuvate või ohustatud **töötajate juhendamine** sai nõuetele mittevastava või suurte rikkumistega hinnangu:

- 46% muude jäätmete käitlejatest;
- 45% põllumajandusettevõtetest;
- 42% reoveekäitlejast;
- 10% tervishoiuasutustest.

Väljaõpe õnnetusohu korral käitumiseks ei vastanud nõuetele või oli suurte rikkumistega:

- 46% reoveekäitlejatest;
- 42% põllumajandusettevõtetest;
- 30% muude jäätmete käitlejatest;
- 11% tervishoiuasutustest.

Bioloogilise ohuteguri seisukohast on probleemseimad valdkonnad jäätmekäitlus ja põllumajandus, millest palju paremas olukorras pole ka tervishoiu valdkond, kus töötab kõige suurem osa bioloogilise ohuteguriga kokkupuutuvatest töötajatest. Küllaltki hea seis oli veterinaar- ja diagnostikalaborites, kus bioloogilise ohuteguri teadvustamisega on probleeme vähem kui muudes valdkondades.

Bioloogilise ohuteguri käitlemisest oli Tööinspeksiooni teavitanud 25 ettevõtet, 109 ettevõtet pole Tööinspeksiooni teavitanud.

Riskianalüüsi kvaliteedi hindamine

Riskianalüüsi (RA) kvaliteedi hindamise kontroll viidi läbi 2008.a märtsist kuni juunini 214 ettevõttes, kus töötas kokku 14 171 töötajat.

Kontrolli eesmärgiks oli saada ülevaade RA kvaliteedist, parandada RA-de taset ning anda Tervishoiuametile ülevaade nende poolt registreeritud teenusepakkujate töö tasemest.

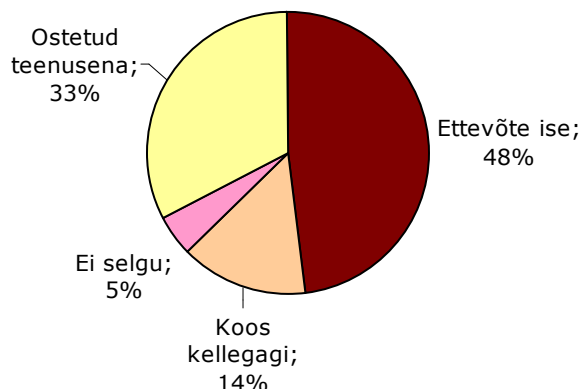
Tegevusvaldkonniti viidi kontroll läbi 102 töötleva tööstuse ettevõtetes, millest enim oli metallitööstuse ettevõtteid 30, puidutöötlemise ettevõtteid 22, toiduainetööstuseid 15, keemiatoodete tootmise ettevõtteid 13 ning tekstiilitööstuse ettevõtteid 12. Ehitusettevõtted moodustasid 13% ning kaubandusettevõtted 9%, teised valdkonnad olid esindatud väiksemas mahus.

Selgus, et 103 ettevõttes oli RA koostatud ettevõtte enda poolt, 31 koostati koostöös kellegi teisega, 70 ettevõttes oli RA sisse ostetud teenusena ning 10 ettevõttes ei selgunudki kellega koos riskianalüüs koostati. Juhul, kui ettevõtte otsustas RA tellida teenuseosutajalt, telliti see 67% juhtudest ametlikult Tervishoiuametis registreeritud töötervishoiuteenuse osutajalt.

Ettevõttes, kus töötas alla 10 töötaja, koostas RA ettevõtte 65% juhul ise, vaid 15% väikestest ettevõtetest kasutas sisseostetud teenust. 10-49 töötajatega ettevõtetest koostas RA ise 45% ning ostis teenusena 36% ettevõtetest. Suuremad, üle 50 töötajaga ettevõtted tegid RA pigem ise või koos kellegagi, 34% ostsid RA teenusena.

49% ettevõtetes oli RA koostatud viimase kolme aasta jooksul, 14% 2008. aastal ning RA oli vanem kui 5 aastat 18% ettevõtetes. Inspektorite hinnangul kirjeldas RA ettevõtte olukorda

Riskianalüüsi läbiviija

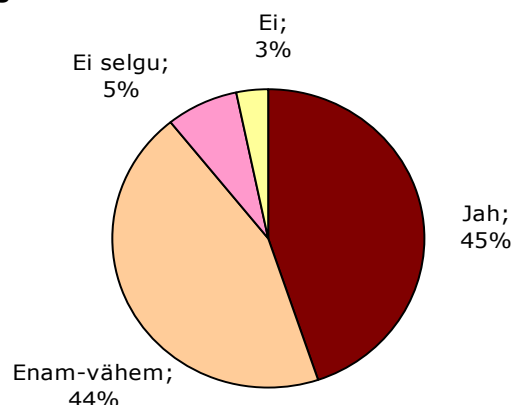
Joonis 36

piisavalt 153 e. 71% ettevõtetes, muudatused ei kajastunud 8% ning RA ei kajastunud ettevõtte olukorda piisavalt 21% ettevõtetes.

RA antud hinnangud ohu suurusele vastasid täielikult või rahuldavalt 191 ettevõtetes, puudulikult või üldse mitte 23 ettevõttes. Parim oli tulemus ohtude hindamisel siis, kui RA oli koostanud teenuseosutaja.

RA-dest 81% oli kirjeldatud kõiki ohustatud töötajaid. Samas suutis objektiivsemalt ohtusid ning ohustatud töötajaid hinnata väljastpoolt sisse ostetud teenuseosutaja või ka siis oli tulemus parem, kui ettevõtte tegi koostööd kellegi teisega. Põhjuseks võib siinkohal pidada, et ettevõtte ise ei pruugi oma töökeskkonnas piisavalt objektiivselt ohtusid hinnata või märgata.

Kas hinnangud vastasid ohu suurusele?

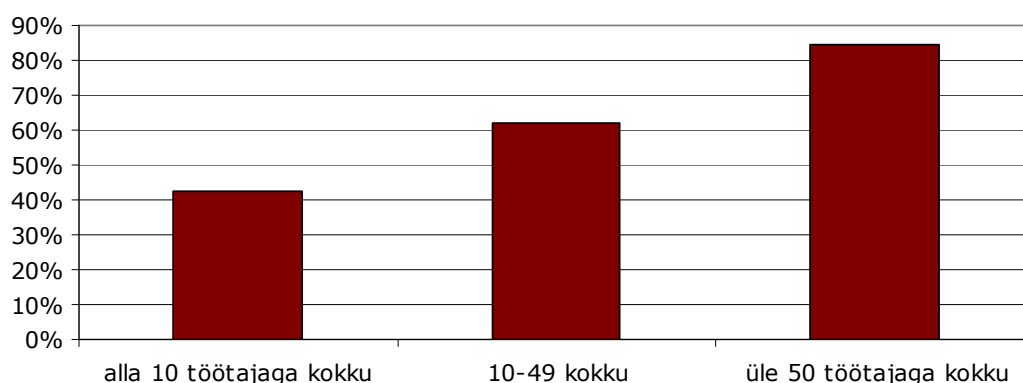
Joonis 37

Tervisekontrolli vajadus oli kirjas 149 ettevõtte RA-des. Paremini oskasid sellise vajaduse välja selgitada ettevõtted ise. Isikukaitsevahendite vajadus oli välja selgitatud 155 RA-s, kus samuti oli parem tulemus ettevõtte enda poolt koostatud RA-des.

TT ja TO tegevuskava oli RA-de põhjal koostatud 80% ettevõtetes.

RA käigus olid töökeskkonna ohutegurid mõõdetud 145 ettevõttes ehk 68%. Selgus, et enim tellib ohutegurite mõõdistamist teenuseosutaja - 93% nende poolt koostatud RA-dest olid mõõdistamised tehtud.

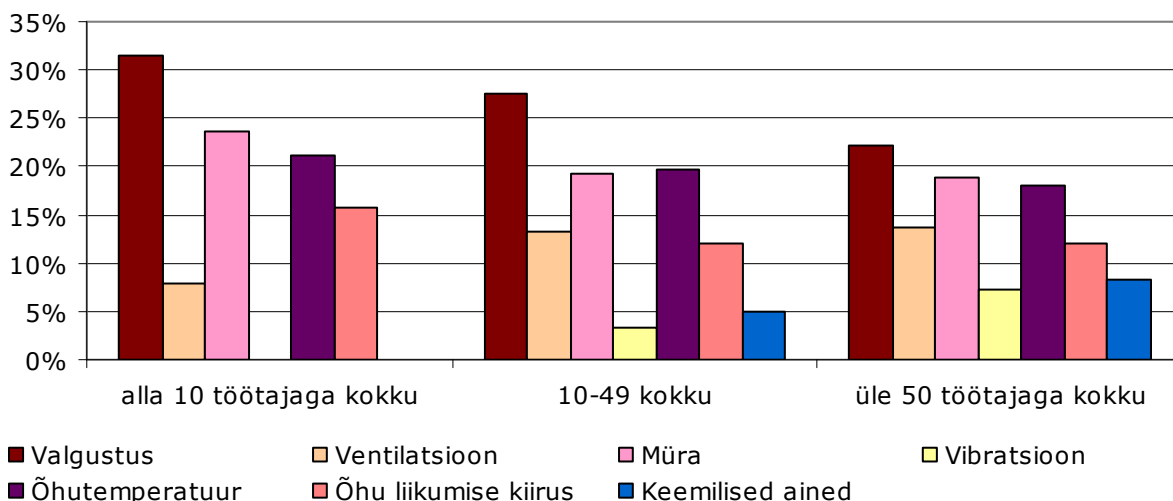
Mõõdistamiste läbiviimine vastavalt ettevõtte suurusele

Joonis 38

Ohuteguritest mõõdeti RA käigus enim valgustust, müra, ning õhutemperatuuri. Samas oli ventilatsiooni toimimist mõõdetud vaid 36% juhtudest, õhuniiskust 32% ning keemilisi aineid 17% juhtudest. Mõõtmistulemustega on arvestatud 85% RA koostamisel, osaliselt 13% ettevõttes ning ei arvestatud vaid 2 ettevõttes.

Mõõdetud ohutegurid arvestades ettevõtte suurust

Joonis 39

RA-dest kogutud andmete põhjal selgus, et paremini suudavad ohutegurite olemasolu tuvastada ning riskianalüüsis kirjeldada registreeritud töötervishoiuteenuste osutajad või ettevõtted, kes on kasutanud RA koostamisel kellegi teise abi.

Sihtkontrolli tulemusena võib riskianalüüside kvaliteeti hinnata rahuldavaks.

Kohalike inspeksioonide sihtkontrollide ülevaade

Ehitusplatside sihtkontroll

Sihtkontrolli käigus külastati Tööinspeksiooni Lõuna inspeksioonis kokku 34 ehitusplatsi.

Jõgeva maakonnas	-	5 platsi kokku	39 töötajaga
Põlva maakonnas	-	5 platsi kokku	95 töötajaga
Tartu maakonnas	-	9 platsi kokku	166 töötajaga
Valga maakonnas	-	5 platsi kokku	22 töötajaga
Viljandi maakonnas	-	6 platsi kokku	61 töötajaga
Võru maakonnas	-	4 platsi kokku	45 töötajaga
		34 platsi kokku	425 töötajaga

Kontrollitud ehitusplatsidest suurimal töötas 40 erinevate töövõtjate töötajat. Kokku hõlmas sihtkontroll 425 töötajat.

Tulemuste analüüsimisel selgus, et väga sageli ei tee tööandjad ehituste alustamisel vajalikke kohustuslikke töötervishoiu ja tööohutusalasid ettevalmistavaid toiminguid.

Ühistegevuse kokkulepe - Peaaegu pooltel juhtudel puudub ühistegevuse kokkulepe, millega oleks määratud iga tööandja kohustused ja vastutus samaaegsel töötamisel ehitusplatsil. 23 ehitusplatsist, kus töötasid mitme tööandja töötajad, puudusid kokkulepped 9 juhul ehk 39% juhtudest.

Tööohutuse plaan - Tööohutuse plaan oli koostamata 15 juhul ehk 44% juhtudest. Sageli on see üliformalne - puudulikult vormistatud paberitükk, mille ainsaks lugejaks on tööinspektor.

Ehitusplatsi kontrollimine, selle dokumenteerimine - Ettenähtud ehitusplatside kontrollimised, olid tegemata üle poolte juhtudest. Puudusid vastavad kontrollaktid. Töötervishoiu ja tööohutuse nõuded ehituses § 7 kohaselt peab ehituse eest vastutav isik vähemalt üks kord nädalas viima läbi üldkontrolli, mille käigus ta kontrollib korda ehitusplatsil, kaitset kukkumise vastu, tellinguid, ühendusteid, valgustust, energiajaotusinstallatsioone, tõsteseadmeid, pinnase ja kaeviste varisemisohu tõkestust jne.

Tellingute, tööplatvormide ja redelite korrasolekut tuleb kontrollida enne nende kasutuselevõttu ehitusplatsil ja edaspidi regulaarselt. Tellingute ja tööplatvormide kontrolli korratakse, kui need on olnud tugeva tuule, raskete seadmete või suurte koormuste mõju all või on seisnud üle kuu aja kasutamata. Erilist tähelepanu tuleb pöörata tugi- ja kaitseraketistele.

Isikukaitsevahendid - Kolmandikul kontrollitud ehitusplatsidest ei kasutanud töötajad ettenähtud juhtudel isikukaitsevahendeid (IKV) – kaitseprille, kuulmiskaitsevahendeid, kaitsekiivreid, tolumumaski, turvavöösid või -rakmeid. Üldjuhul on IKV-id töötajatele hangitud ja ka kätte antud, kuid vajadusel ei ole neid käepärast, mistõttu jätkatakse töötamist ilma nendeta. Kõrguses töötamise korral ei ole harvad juhtumid, kus turvarakmed ning köied leavad töökoha vahetus läheduses ning kui töötajatelt küsida, miks neid ei kasutata, on vastuseks tavapärane, et neid ei saa või ei osata kasutada viisil, et see töötamist ei segaks. Kui küsimus esitada tööandjale, on vastus sama. Turvarakmeid ja -köisi ei osata kasutada ka kõige lihtsamates olukordades. Sageli puuduvad turvaköite või -trosside kinnitamiseks sobivad võimalused. Töötajatele ei ole korraldanud IKV-te kasutamise väljaõpet. Vestlustest tööandjate ja töötajatega selgus, et need töötajad, kes isikukaitsevahendeid kasutavad, on saanud sellealase koolituse Soomes, Iirimaal või mõnes teises riigis.

Tellingud ja redelid - Ehitusplatsidel, kus tellinguid kasutati, ei vastanud nende paigaldus valmistaja juhendi nõuetele igal viiendal kontrollitud juhul. Tellingute paigaldamisel ja kasutamisel on kõige sagedamini esinevateks puudusteks piirdeelementide, luukidega laudiste või redelite puudumine või vale paigaldus. Sageli on kinnitused seinale ebapiisavad. Kõrguses (sh katusel) töötamisel ei kasutatud ohutuspiirdeid või turvarakmeid igal neljandal juhtumil.

Kaeve- ja mullatööd - Kaeve- ja mullatöödel ei olnud töötajate ohutus tagatud 5-el juhul 20-st. Kaevisel seinakalded olid ülemäära järsud ning toestamata.

Olmetingimused - Töötajate olmetingimustesse on tööandjate suhtumine sageli väga hoolimatu. Esimene eeldus tavapärastele hügieeninõuetele vastavate olmetingimuste loomisel on laudade ja seljatugedega toolidega sisustatud puhkeruumi ning riietusruumide olemasolu. Kuna ehitusplatsidel kasutatakse tavapäraselt teisedatavaid soojakuid, milles vaid üks ruum ning mis täidavad samaaegselt nii puhke- kui riietusruumi ülesandeid, siis platsidel, kus töötavad nii mehed kui naised, peaks neid olema vähemalt kaks. Puhkeruum puudus täielikult 13 ehitusplatsil (36%). Eraldi riietusruum naistele puudus 12 platsil 28-st (platsidel, kus naised töötasid) so 43%. Märjade tööriiete kuivatamiseks puudusid tingimused enamikul kontrollitud platsidest. Kaasavõetud toidu säilitamise ja soojendamise puudusid võimalused 19 platsil (56%). Pesemisvõimalused olid töötajatel minimaalsed. Külma pesuvei oli töötajatel olemas tänu tehnoloogilise vee kasutamisele ehitusprotsessis. Ettenähtud dušid ja valamud ja soe pesuvesi puudusid kõigil kontrollitud 34 ehitusel. Tualettruumid, milledes oleks võimalik peale käimla kasutamist samas käsi pesta, puudusid 12 ehitusel (35%). Olmetingimuste erinevate nõuete täitmatajätmine on ehituses kõige sagedamini esinev rikkumine.

Ohutute ja tervislike töötingimuste loomisel tuleb kontrollitud ettevõttest esile tuua:

OÜ Sõmeru Vara
Puurmani sigala rekonstrueerimine Jõgeva maakonnas.
Vastutav isik Jaan Moik ja

Viluste seafarmi rekonstrueerimine Põlva maakonnas.
Vastutav isik Raigo Moik

AS BRICK
Ehitusplats Kase tn 2 Valgas.
Vastutav isik projektijuht Mihkel Pežonen

OÜ Bauest
Uusehitus Pikk 2A Võrus
Vastutav isik Eduard Rõzenkov

VMT Ehitus AS
Tootmishoone ehitus Pärakülas Suure-Jaanis Viljandimaal.
Vastutav isik Vello Ilves

OÜ Leviehitus
Kaubanduskeskuse ehitus Leola 61 Viljandis
Tööjuht Ats Johanson

AS Linnaehitus
Lõunakeskuse VI etapp Ringtee 75A Tartus.
Vastutav isik Margo Rosin

Luunja raamatukogu ehitus Tartumaal.
Tartumaa Tarvo Truija
Büroo- ja kaubandushoone ehitus Turu 1 Tartus. Vastutav isik Edvard Naarits

Neis ettevõtetes on töökeskkonnaalase tegevuse korraldamisel arvestatud õigusaktide nõuetega ja hea tavaga. Tegevus on süstemaatilisem. Ilmselgelt on juba enne ehituste

alustamist tööde korraldamine paremini läbi mõeldud, vajalikud ülesanded töötajate vahel ära jagatud ja nende täitmist kontrollitakse süstemaatiliselt. (H. Alaru)

Ilusalongide sihtkontroll

Septembrist novembrini toimunud sihtkontrolli käigus külastasid tööinspektorid 40 Lõuna-Eesti ilusalongi tutvudes nii 218 inimese töökohaga. Sihtkontroll viidi läbi kuues maakonnas, kontrolliti Tartu, Põlva, Võru, Valga, Viljandi ja Jõgeva maakondade ning maakonnakeskuste ilusalonge.

Töökeskkonna alase tegevuse peamiseks kitsaskohtadeks osutusid läbiviimata või puudulik riskianalüüs ja pädeva töökeskkonnaspetsialisti ning nõuetekohaselt koolitatud esmaabiandja puudumine.

- Riskianalüüs oli korraldatud ja vastas tegelikule olukorrale kahes ettevõttes, mujal oli riske alahinnatud või polnud neid välja selgitatud. Vaid kahes salongis olid olemas ohutusjuhendid kasutatavate töövahendite ning tehtavate tööde kohta.
- 75 % kontrollitud ilusalongidest puudus pädev töökeskkonnaspetsialist ja 65 % nõuetekohaselt koolitatud esmaabiandja.
- Esmaabivahendid ei olnud nõuetekohaselt komplekteeritud 40 % salongidest: vahendeid oli kas liiga vähe või sisaldasid need muu hulgas ka ravimeid. Kuues ilusalongis puudusid esmaabivahendid täielikult.
- Ventilatsioon ei vastanud nõuetele 20 % kontrollitud töökohtadest. Kõikides ilusalongides oli ventilatsioonisüsteem olemas, kuid mitmel pool ei taganud see küllaldast õhuvahetust töökohtade juures. Ebapiisav õhuvahetus tööruumides, kus tööprotsessi käigus eraldub ohtlikke aineid või tolmu, võib põhjustada tervisekahjustusi nagu limaskestade ja hingamisteede ärritused või allergiad.
- Juuksurite töökohtade valgustus oli üldjuhul väga hea, sama ei saa aga öelda administraatorite tööpindade kohta, mis olid 40 % salongidest alavalgustatud.
- Salongid olid enamasti piisavalt ruumikad ja kujundatud ergonoomilist kehaasendit ning töövõtteid arvestades. Piisavalt suur puhkeruum, mis pakkus võimalust ka mugavalt einestada, oli olemas 80% salongidest. Mujal oli puhkeruum kas liiga kitsas või siis kasutusel ka koristustarvete hoiuruumina.
- Töövahendid olid töökorras ja puhtad 95% salongidest.

Kõikide näitajate lõikes hindasid tööinspektorid olukorra töötervishoiu ja tööohutuse seisukohalt heaks 60 % salongidest.

Isikukaitsevahendite sihtkontroll

Isikukaitsevahendite (IKV) kasutamise, väljastamise, juhendamise ja tööolme kontrollide tulemusena Lääne- ning Ida-Virumaal tuvastati 98 rikkumist. Kontrollide käigus vormistati 18 ettekirjutust ja 28 juhul piirduti kontrollaktides rikkumiste kajastamisega. Enim tuvastati töötajate poolt isikukaitsevahendite mittekasutamist, probleeme IKV-te arvestuse pidamisega ja IKV-te hoiuruumidega ning isikukaitsevahendite kasutamise väljaõppega. Riskianalüüsist ei selgu IKV-de kasutamise vajadus.

Tööolme osas avastati rikkumisi - puhkeruumide kasutamine suitsetamiskohtadena, kvaliteetse joogivee ja käte pesemise võimaluse puudumine ning ebapiisav õhuvahetus puhke- ja riietusruumides.

Kuvariga töötajate sihtkontroll

2008.a esimesel poolel viidi Tallinna ja Harjumaa ettevõtetes läbi kuvariga töötajate sihtkontroll, mille käigus kontrolliti 1323 arvutiga töökohta.

Üldist olukorda arvutiga töötamisel saab hinnata rahuldavaks.

- Tervisekontroll nendele töötajatele, kes peavad läbima nägemiskontrolli oli läbi viidud enam, kui pooltel töötajatel;

- Kontrolli käigus hinnati töökoha ergonoomilisust, st. kas töökoha paigutus, valguse langemise suund on sobivad, kas laua ja tooli kõrgus vastab töötaja kasvule;
- Sisekliima hindamisel jälgiti töökeskkonna temperatuuri, õhuniiskust ja -liikumise kiirust - need näitajad olid head 83 % töökohtadel;
- Ettevõtte riskianalüüsis oli käsitletud arvuti tööga seotud riske pooltel töökohtadest.
- Töötajate ohutusala juhendamine oli läbi viidud pooltele töötajatele.

Ida ning Lääne-Virumaal viidi kuvariga töötamise sihtkontroll läbi koos töötajate tervisekontrolli korra järgimise ja tööolme kontrollimistega. Kontrollide tulemusena tuvastati 127 rikkumist. Kontrollide käigus vormistati 32 ettekirjutust ja 12 juhul piirduti kontrollaktides puuduste kajastamisega. **Enim tuvastati kuvariga töötajate puhul silmade ja tervisekontrolli mittekorraldamist**, ruumi kitsikust töölaual, töötoolide mittevastavust ja tööruumide halba ventilatsiooni. Tihti oli riskianalüüsis kuvariga töötamine kajastamata.

Töövahendite sihtkontroll

Ida- ja Lääne-Virumaal läbi viidud töövahendi vastavuse osas tööohutusnõuetele ja ohumärguannete kasutamise kohta töökeskkonnas tuvastati 96 rikkumist. Sihtkontrollide kohta vormistati 18 ettekirjutust ja 22 juhul piirduti puuduste kajastamisega kontrollaktides. **Enim tuvastati ohumärgistuse ja kaitsekatete puudumist** ning lülitusnuppude vale paigaldamist. Avastatud puudustena toodi muuhulgas esile ka katkisi keevitusvoolikuid, mittekasutuskõlblikke või puuduvaid manomeetreid, kirjalike ohutusjuhendite puudumist, probleeme balloonide hoidmisel ja tõsteseadmetel-elektritalidel nimitõstevõimega siltide puudumist.

Ööklubide sihtkontroll

Oktoobris ja novembris viis Põhja inspektsioon läbi sihtkontrolli 31 Tallinna ööklubis. Kontrolli eesmärgiks oli välja selgitada ööklubides valitsev töökeskkonnaalane olukord. Tervisekontrolli vajadus öötööl töötavatele töötajatele oli välja selgitamata ja tervisekontroll läbi viimata 30 ööklubis. Enamikes klubides oli ka muusika helitugevus mõõtmata.

Tööinspektorite soovitusel ööklubide riskianalüüsi koostamiseks:

- müra taseme (helitugevuse) mõõtmisele kogu töösükli vältel;
- müra taseme alandamise võimalustele (on olemas vastavad kõrvatropid, mis vähendavad müra taset, kuid samal ajal kuuleb lähedal oleva kliendi juttu);
- spetsiaalsete müra taseme piirajate kasutuselevõtule (tööandja peaks tagama ka selle, et piiraja seadistusi ei muudetaks);
- puhkepauside võimaldamisele müra vabas ruumis;
- töötajate tervisekontrolli käigus saadud soovitude arvestamisele.